

«Յուլթոմ» ՓԲԸ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ աուդիտորի եզրակացություն

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
վերաբերյալ

Սույն հաշվետվությունը սկզբնապես պատրաստվել է անգլերեն, իսկ այնուհետև թարգմանվել հայերեն՝ ընթերցողների հարմարության համար: Անգլերեն և հայերեն տարբերակների միջև որևէ անհամապատասխանության դեպքում գերակայում է անգլերեն տարբերակը:

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	4
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	8
Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	9
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Ներկայացվում է «Յուլբոմ» ՓԲԸ-ի բաժնետերերին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Յուլբոմ» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ Ընկերություն) և վերջինիս դուստր ձեռնարկության (այսուհետ միասին՝ «Խումբ») համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2024թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները՝ ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի բաղաբաղանդության ամփոփ նկարագրությունը:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի ֆինանսական վիճակը՝ 2024թ. -ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ՀՀՍՍ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների ՀՀՍՍԽ հրապարակման (ՀՀՍՍ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի Միջազգային Ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներին) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում:

Մենք անկախ ենք խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների Եթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Եթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ Անկախության Միջազգային Ստանդարտները)» (ՀԵՄՍԽ կանոնագիրք), և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Եթիկայի պահանջների, և պահպանել ենք Եթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԵՄՍԽ կանոնների:

Մենք հավատացած ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Խմբի ղեկավարությունը պատասխանատու է ՀՀՍՍ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, ինչպես նաև այնպիսի ներքին հսկողության համակարգի համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Խմբի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված ռիսկերը բացահայտելու և Խմբի՝ անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Խումբը, ընդհատել նրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման լիազոր անձինք պատասխանատու են խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկման համար:

Աուդիտորի	պատասխանատվությունը	համախմբված	ֆինանսական
հաշվետվությունների աուդիտի համար			

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խարդախության կամ սխալի արդյունքում առաջացող խեղաթյուրումները համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք՝ առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացրած տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի յրոմս՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե խմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված թաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է ղեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող են նշանակալի կասկած հարուցել խմբի անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են միևնույն մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել խմբին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը,
- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները,

ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների ու գործարքների ճշմարիտ ներկայացումը:

- ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան ապացույցներ խմբի ներսում գործող կազմակերպությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք ղեկավարությանը և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

19 մայիսի 2025թ.

Հի. Գի. Օ. Արմենիա՝ ՓԲԸ

Վահագն Ասիակյան, FCCA
Տնօրեն

Սերգեյ Յակովլև, FCCA
Աուդիտի ղեկավար

«Յուքոմ» ՓԲԸ
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն
առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.

հազ. դրամ	Ծնթ.	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	10	38,067,495	34,565,902
Ոչ նյութական ակտիվներ	11	56,632,716	58,700,913
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	12	6,972,457	6,904,517
Կանխավճար շահութահարկի գծով		340,876	340,876
Տրամադրված փոխառություններ	13	1,376,893	1,376,893
Կանխավճարներ և այլ ակտիվներ		880,871	1,683,525
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		104,271,308	103,572,626
Պաշարներ	14	1,376,477	1,613,892
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ		52,718	-
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	22(c)	6,075,829	6,310,421
Ստացվելիք ԱԱՀ		238,995	206,104
Կանխավճարներ և այլ ակտիվներ		857,914	485,586
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների	15	597,080	952,913
Ընթացիկ ակտիվներ		9,199,013	9,568,916
Ընդամենը ակտիվներ		113,470,321	113,141,542
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ		23,903	23,903
Լրացուցիչ կապիտալ		35,084,845	35,084,845
Կուտակված վնաս		(16,569,528)	(19,028,017)
Ընդամենը սեփական կապիտալ	16	18,539,220	16,080,731
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	18	37,754,761	36,885,306
Պահուստներ	19	1,936,383	1,796,401
Վարձակալության գծով պարտավորություն	12	6,761,691	6,809,454
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	21	25,410,323	27,318,405
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	20	6,608,537	7,057,151
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		78,471,695	79,866,717
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	18	2,711,712	3,934,449
Այլ պարտավորություններ		120,607	120,607
Վարձակալության գծով պարտավորություն	12	2,035,546	2,187,516
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	21	10,775,483	10,101,928
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	20	816,058	849,594
Ընթացիկ պարտավորություններ		16,459,406	17,194,094
Ընդամենը պարտավորություններ		94,931,101	97,060,811
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		113,470,321	113,141,542

«Յուլքոմ» ՓԲԸ
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված
հաշվետվություն 2024թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթ.	2024թ.	2023թ.
Հասույթ	5	38,508,505	38,308,098
Այլ եկամուտ	6	680,322	5,339,155
Մաշվածության և ամորտիզացիայի ծախսեր		(11,469,044)	(11,221,324)
Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման հակադարձում		2,231,537	2,306,000
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(7,856,618)	(7,180,680)
Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման կորուստներ		(97,596)	(227,286)
Այլ ծախսեր	7	(14,240,788)	(15,458,877)
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		7,756,318	11,865,086
Չուտ օգուտ / (վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից	8	906,897	(1,307,942)
Ֆինանսական եկամուտ	8	3,591	5,878
Ֆինանսական ծախսեր	8	(6,208,317)	(4,999,917)
Չուտ ֆինանսական ծախս		(5,297,829)	(6,301,981)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	9	2,458,489	5,563,105
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		2,458,489	5,563,105

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2025թ. մայիսի 19-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

 Ռաֆ Ֆիֆինյան
 Գլխավոր տնօրեն

 Սյունե Փաթյուն
 Ֆինանսական տնօրեն

«Յուլբոմ» ՓԲԸ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2024թ. համար

հազ. դրամ	Խմբի բաժնետերերին վերագրելի			
	Բաժնետիրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Կուտակված վնաս	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	23,903	35,084,845	(24,591,122)	10,517,626
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	-	5,563,105	5,563,105
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	23,903	35,084,845	(19,028,017)	16,080,731
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	23,903	35,084,845	(19,028,017)	16,080,731
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	-	2,458,489	2,458,489
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	23,903	35,084,845	(16,569,528)	18,539,220

«Յուլբոմ» ՓԲԸ
Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն 2024թ. համար

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Հաճախորդներից ստացված դրամական միջոցներ՝ ներառյալ ԱԱՀ	43,603,218	43,520,539
Մատակարարներին վճարված դրամական միջոցներ՝ ներառյալ ԱԱՀ	(14,125,979)	(16,053,392)
Աշխատակիցներին վճարված դրամական միջոցներ՝ ներառյալ հարկերը	(7,765,965)	(6,763,918)
Վճարված հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	(5,752,040)	(6,089,980)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	15,959,234	14,613,249
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	3,869	5,694
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(6,672,072)	(5,446,411)
Մուտքեր հիմնական միջոցների վաճառքից	13,600	7,520
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(2,882,902)	(4,734,506)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(9,537,505)	(10,167,703)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Ստացված վարկեր և փոխառություններ (Ծնթ. 18)	5,131,484	15,580,957
Վարկերի և փոխառությունների մարում (Ծնթ. 18)	(5,962,492)	(14,329,430)
Վարձակալության պարտավորությունների գծով վճարումներ (Ծնթ. 12)	(2,762,850)	(2,540,697)
Վճարված տոկոսներ (Ծնթ. 18)	(3,173,146)	(3,188,843)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(6,767,004)	(4,478,013)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	(345,275)	(32,467)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի	952,913	975,206
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(10,558)	10,174
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի (Ծնթ. 15)	597,080	952,913

2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ծանոթագրություն	Էջ	Ծանոթագրություն	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	4	16. Սեփական կապիտալ	28
1. Հաշվետու կազմակերպություն	12	17. Կապիտալի կառավարում	29
2. Պատրաստման հիմքերը	13	18. Վարկեր և փոխառություններ	29
3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ	15	19. Պահուստներ	31
4. Նշանակալի հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ	15	20. Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	32
5. Հասույթ	17	21. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	32
6. Այլ եկամուտներ	21	22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	32
7. Այլ ծախսեր	22	23. Պայմանական դեպքեր	42
8. Չուտ ֆինանսական ծախսեր	22	24. Կապակցված կողմեր	43
9. Շահութահարկ	23	25. Դուստր կազմակերպություններ	45
10. Հիմնական միջոցներ	24	26. Չափման հիմունքներ	45
11. Ոչ նյութական ակտիվներ	25	27. Հաշվապահական հաշվառման բաղադրականության նշանակալի մասեր	46
12. Վարձակալություն	26	28. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	60
13. Տրամադրված փոխառություններ	28		
14. Պաշարներ	28		
15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	28		

1. Հաշվետու կազմակերպություն

(ա) Հայաստանի բիզնես միջավայրը

Խուլմբը իր գործունեությունը իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Հետևաբար, Խուլմբը ենթարկվում է ՀՀ տնտեսական և ֆինանսական շուկաների փոփոխությունների ազդեցությանը:

Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ՝ ենթարկվելով մի քանի մեկնաբանությունների և հաճախակի փոփոխությունների, ինչն, ի թիվս այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

2022 թվականի փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունը ազդում է ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական ակտիվության վրա, այլև համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների հետևանքով աշխարհի շատ երկրներում ապրանքների գները բարձրացել են, ռեսուրսների մատակարարման միջև հաստատված կապերը խաթարվել են, գնաճը նույնպես ազդում է գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական միջավայրի վրա էական ազդեցություն ունի նաև Ռուսաստանի Դաշնությունում գործարար ակտիվության մակարդակը, քանի որ Ռուսաստանի Դաշնությունից դրամական միջոցների զգալի հոսքեր կան դեպի ՀՀ: Ուստի, տարածաշրջանում քաղաքական լարվածությունը, միջազգային պատժամիջոցները, արժեթղթերի շուկայի անկայունությունը, սուր գնաճը և Ռուսաստանի Դաշնության առջև ծառացած այլ ռիսկերը կարող են բացասաբար անդրադառնալ ՀՀ տնտեսության վրա:

Հայաստանի տնտեսությունը հաջողությամբ դիմակայել է համաշխարհային տնտեսական ցնցումներին և կարողացել է և 2024թ.-ին, և 2023թ.-ին գրանցել տպավորիչ մակրոտնտեսական ցուցանիշներ՝ հիմնականում զբոսաշրջության, մի շարք ընկերությունների Հայաստան տեղափոխվելու և դրամական փոխանցումների նշանակալի աճի շնորհիվ: Նշված բոլոր գործոնները հանգեցրել են ՀՆԱ-ի 8% աճի 2024 թվականի հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին: Կառավարության 2021-2026թթ. տնտեսական ծրագիրը նպատակ ունի խթանել արտահանմանը միտված և ներդրումների վրա հիմնված աճի մոդելը լայնածավալ բարեփոխումների միջոցով:

Նման գործարար միջավայրն էական ազդեցություն ունի հսկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա: Խուլմբը ձեռնարկում է անհրաժեշտ միջոցառումներ հսկի գործունեության կայունությունն ապահովելու նպատակով, այդուհանդերձ, ելնելով իրադարձությունների զարգացման անկանխատեսելիությունից, Ղեկավարությունը հնարավորություն չունի արժանահավատ գնահատական տալ, թե նման հանգամանքները ինչ ազդեցություն կունենան Ընկերության հետագա տարիների ֆինանսական վիճակի վրա:

Ներկայիս տնտեսական իրավիճակի հետագա հետևանքները և Կառավարության ձեռնարկվելիք միջոցառումները դժվար է կանխատեսել, և Ընկերության ղեկավարության ներկայիս ակնկալիքները և գնահատականները կարող են տարբերվել փաստացի արդյունքներից:

(բ) Կազմակերպչական կառուցվածքը և գործունեությունը

«Յուլբոմ» ՓԲԸ-ն (Ընկերություն) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն 1994թ. ապրիլին և հանդիսանում է «Մոսկվա» ՍՊԸ-ի ու «Առաքինի ընկեր» ՍՊԸ-ի իրավահաջորդը: Ընկերությունը վերանվանվել է «Յուլբոմ» ՍՊԸ-ի 2007թ. դեկտեմբերի 12-ին Ընկերության կանոնադրությունում կատարված փոփոխությունների համաձայն: Ընկերությունն իր գործունեությունը սկսել է 2007թ. հոկտեմբերի 22-ին, մինչև այդ ամսաթիվն այն գործունեություն չէր իրականացնում: 2020թ. հունվարի 15-ին Ընկերությունը սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունից վերակազմավորվեց փակ բաժնետիրական ընկերության, ինչպես սահմանված է Հայաստանի Քաղաքացիական օրենսգրքով: «Յուլբոմ»

«Յուլբոմ» ՓԲԸ

2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

ՄԴԸ-ն լիկվիդացվեց և հիմնադրվեց նոր ընկերություն՝ «Յուլբոմ» ՓԲԸ-ն, որը «Յուլբոմ» ՄԴԸ-ի իրավահաջորդն է:

2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության իրավաբանական հասցեն էր՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, 0069, Դավիթ Անհաղթի 8/4:

2015թ. օգոստոսի 31-ին Ընկերությունը ձեռք է բերել հսկողություն «Օրանժ Արմենիա» ՓԲԸ-ի նկատմամբ՝ գնելով ընկերության բաժնետոմսերի և քվեարկելու իրավունք տվող բաժնեմասերի 100%-ը: 2016թ. մարտի 31-ին «Օրանժ Արմենիա» ՓԲԸ-ն միաձուլվել է «Յուլբոմ» ՓԲԸ-ին իրավական հիմքով:

2017թ. փետրվարին Ընկերությունն իրավական հիմքով միաձուլվել է իր երկու դուստր կազմակերպությունների՝ «Ինտերակտիվ Թիվի» ՄԴԸ-ի և «Այբան Զոմոնիթեյնս» ՓԲԸ-ի հետ:

Թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 23,903,447 սովորական բաժնետոմսից: Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 1 դրամ:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը բջջային հեռահաղորդակցության, լայնաշերտ և անլար ինտերնետի, թվային հեռուստատեսության և ֆիքսված թվային հեռախոսակապի ծառայությունների մատուցումն է Հայաստանի Հանրապետությունում, ինչպես նաև տվյալների փոխանցման և հոսթինգի ծառայությունների տրամադրումն է: Ընկերությունը վաճառում է նաև հեռահաղորդակցության սարքավորումներ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց:

2018թ. հունիսի 7-ին Ընկերությունը հիմնադրել է նոր ընկերություն՝ «Յուլիեյ» ՓԲԸ (Դուստր կազմակերպություն): «Յուլիեյ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերի 100%-ը պատկանում է Ընկերությանը:

Դուստր կազմակերպության հիմնական գործունեությունը վճարումների ընդունման ծառայությունների մատուցումն է, մասնավորապես, հաճախորդների կոմունալ ծառայությունների վճարների, վարկերի մարումների, պետական քյուլջե վճարումների ընդունումը ծառայությունների մատուցողների անունից և վարկերի տրամադրումը վարկային կազմակերպությունների անունից: 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ 41 մասնաճյուղ (2023 թվականին՝ 42):

Խումբը չունի վերջնական հսկող կողմ: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 25-ում:

2. Պատրաստման հիմքերը

(ա) Համապատասխանության մասին հավաստում

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (ՀՅՄՍ) և Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների՝ հրապարակված Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից, և Սեկնաբանությունների համաձայն (միասին՝ ՀՀՄՍ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներ):

(բ) Անընդհատության սկզբունք

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են գործունեության անընդհատության սկզբունքի հիման վրա, որը ենթադրում է, որ Խումբը կկարողանա կատարել իր պարտավորությունները, ներառյալ բանկային միջոցների պարտադիր մարման պայմանները: 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ընթացիկ պարտավորությունները 7,260,393 հազար դրամով գերազանցել են ընթացիկ ակտիվները (2023: 7,625,179 հազար դրամ):

Ղեկավարությունը վստահ է, որ Ընթացիկ ֆինանսական ժամանակաշրջանում Խումբն ունեցել է հասույթի և շուկայի մասնաբաժնի աճ: Ղեկավարությունը վստահ է Խմբի ունակության վրա՝ շարունակելու իր գործառնական գործունեությունը անընդհատության սկզբունքի հիման վրա՝ հիմք ընդունելով վերջին երկու տարիների նրա բարձր ֆինանսական արդյունքները:

Ընկերության ռազմավարական ծրագիրը կենտրոնացած է ընդլայնման վրա՝ հիմնվելով վերոնշյալ միտումների վրա: Ելնելով այս գործոններից՝ ղեկավարությունը կարծում է, որ Ընկերությունը կկարողանա կատարել իր պարտավորությունները և շարունակել իր գործունեությունը տեսանելի ապագայում:

Այս գործոնների հիման վրա ղեկավարությունը ողջամիտ ակնկալիք ունի, որ խումբն ունի և կունենա համապատասխան ռեսուրսներ՝ շարունակելու գործառնական գոյությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Համապատասխանաբար, ղեկավարությունը կարծում է, որ չկա էական անորոշություն՝ կապված հմբի շարունակական գործունեության ունակության հետ:

(գ) Հաշվապահական հաշվառման բաղաբականության փոփոխություններ

ա. 2024թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտած նոր ստանդարտներ, մեկնաբանություններ և փոփոխություններ

Խումբն առաջին անգամ կիրառել է ստանդարտներում կատարված որոշակի փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2024թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Խումբը դեռևս չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը հրապարակվել է, բայց դեռևս ուժի մեջ չի մտել:

Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ (ՀՀՄՍ 7-ի և ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ)

2023 թվականի մայիսի 25-ին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակեց Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածությունները, որոնք փոփոխեցին ՀՀՄՍ 7-ը՝ «Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն», և ՖՀՄՍ 7-ը՝ «Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներ» (Փոփոխություններ): Այս փոփոխություններն առաջացել են մատակարարման շղթայի ֆինանսավորման պայմանավորվածություններից և համապատասխան բացահայտումներից բխող պարտավորությունների և դրա հետ կապված դրամական միջոցների հոսքերի ներկայացման պահանջների վերաբերյալ ՖՀՄՍ-ների մեկնաբանությունների կոմիտե (Կոմիտե) ներկայացված դիմումի հետևանքով: 2020 թվականի դեկտեմբերին Կոմիտեն հրապարակեց օրակարգային որոշում (Մատակարարման շղթայի ֆինանսական պայմանավորվածություններ - հակադարձ ֆակտորինգ), որն անդրադարձավ այս դիմումին՝ հիմնվելով ՖՀՄՍ-ի հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջների վրա, որոնք առկա էին այդ ժամանակ: Այս գործընթացի ընթացքում շահագրգիռ կողմերի հետադարձ կապը բացահայտեց սահմանափակումներ այդ պահին առկա պահանջներում, որոնք վերաբերում են օգտագործողների կարևոր տեղեկատվական կարիքներին՝ հասկանալու մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածությունների ազդեցությունը հմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և համեմատելու մի խումբը մյուսի հետ:

Ի պատասխան այս հետադարձ կապին՝ ՀՀՄՍԽ-ն ձեռնարկեց նեղ կիրառման ստանդարտի մշակումը, որը հանգեցրեց փոփոխությունների: Փոփոխությունները պահանջում են, որ կազմակերպությունները տրամադրեն որոշակի հատուկ բացահայտումներ (որակական և քանակական)՝ կապված մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածությունների հետ: Փոփոխությունները նաև պարունակում են ուղեցույց մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածությունների բնութագրերի վերաբերյալ:

Վարձակալության գծով պարտավորություն վաճառքի և հետադարձ վարձակալություն գործարքների դեպքում (ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխություն)

ՀՀՄՍ-ի մեկնաբանությունների կոմիտեն 2020 թվականի հունիսին հրապարակեց իր օրակարգային որոշումը՝ Վաճառք և հետադարձ վարձակալություն փոփոխական վճարումներով: Այս հարցը փոխանցվել է ՀՀՄՍԽ-ին որոշ ասպեկտների վերաբերյալ ստանդարտներ սահմանելու համար: ՀՀՄՍԽ-ն վերջնական փոփոխությունները հրապարակել է 2022 թվականի սեպտեմբերին:

Փոփոխություններով վաճառող-վարձակալից պահանջվում է որոշել «վարձավճարները» կամ «վերանայված վարձավճարները» այնպես, որ վաճառող-վարձակալը չճանաչի շահույթ կամ վնաս, որը վերաբերում է վաճառող-վարձակալի կողմից պահպանված օգտագործման

իրավունքին:

Պարտավորությունների դասակարգում որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ (ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություն)

2020 թվականի հունվարին ՀՀՄՍ խորհուրդը փոփոխություններ է կատարել ՀՀՄՍ 1-ում / Պարտավորությունների դասակարգում որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ /, որոնք հետագայում մասամբ փոփոխվել են 2022 թվականի հոկտեմբերին թողարկված «Կովենանտներ ունեցող ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» փոփոխություններով: Փոփոխությունները պահանջում են, որ պարտավորության մարումը հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո առնվազն տասներկու ամսով հետաձգվելու համար իրավունքը պետք է հիմնավորված լինի և գոյություն ունենա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Պարտավորության դասակարգումը կախված չէ այն հավանականությունից, որ հոսմբը կկիրառի մարումը հետաձգելու իր իրավունքը հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո առնվազն տասներկու ամսով:

COVID-19 համաճարակի պատճառով խորհուրդը մեկ տարով հետաձգել է փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելը 2024 թվականի հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

Կովենանտներ ունեցող ոչ ընթացիկ պարտավորություններ (ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 1-ի / «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» / փոփոխությունների թողարկումից հետո ՀՀՄՍ-ն 2022 թվականի հոկտեմբերին լրացուցիչ փոփոխություններ կատարեց ՀՀՄՍ 1-ում: Եթե համարի հետաձգման իրավունքը կախված է համարի կողմից սահմանված պայմանների կատարումից, ապա այդ պայմաններն ազդում են այն հանգամանքի վրա, թե արդյոք այդ իրավունքը գոյություն ունի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, եթե համարից պահանջվում է կատարել պայմանը հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին կամ դրանից առաջ, և չեն ազդում այն հանգամանքի վրա, թե արդյոք համարից պահանջվում է կատարել պայմանները հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո: Փոփոխությունները նաև հստակեցնում են «կարգավորում» տերմինի նշանակությունը պարտավորությունը ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ դասակարգելու նպատակով:

Այս փոփոխություններն ազդեցություն չունեն համարի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»): Դրամը համարի ֆունկցիոնալ և այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ:

4. Նշանակալի հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ՀՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա և այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց

դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված են հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 2 (բ) - ենթադրություններ, որոնք վերաբերում են հսկի՝ իր գործունեությունն անընդհատ շարունակելու կարողությանը,
- Ծանոթագրություն 5 - օգտագործման անբախտելի իրավունքի (ՕԱԻ) պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարների նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչի որոշում, դադարեցված պայմանագրերի գծով հասույթի հավաքագրման հնարավորության որոշում,
- Ծանոթագրություն 12 - վարձակալության ժամկետի և վարձակալի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքի որոշում,
- Ծանոթագրություն 26 (ը) (iii) - հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ,
- Ծանոթագրություն 11 - ոչ ընթացիկ ակտիվների արժեզրկումը ստուգելիս կատարվող հիմնական ենթադրություններ,
- Ծանոթագրություն 19 - ապամոնտաժման գծով պահուստի գնահատման ժամանակ կատարվող հիմնական ենթադրություններ,
- Ծանոթագրություն 22(գ) - առևտրային դեբիտորական պարտքերից ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) գծով պահուստի չափում. վնասի միջին կշռված դրույքը որոշելու համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններ,
- Ծանոթագրություն 9 - հետաձգված հարկային ակտիվների չճանաչում,
- Ծանոթագրություն 11 - ռադիոհաճախականության օգտագործման համար վճարվելիք կանխավճարների սահմանում որպես անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներ:

Իրական արժեքի չափում

Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության որոշակի դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են իրական արժեքի չափում ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Խումբը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտարկելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև.

- 1-ին մակարդակ. նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտվող):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):
- 3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների, ապա իրական արժեքի չափումն ամբողջությամբ դասվում է հիերարխիայի այն նույն մակարդակին, որին դասվում են այն ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջությամբ վերցված իրական արժեքի չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղի ունեցող փոխանցումները Խումբը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի են ունեցել փոփոխությունները:

Իրական արժեքի չափման ժամանակ կատարվող ենթադրությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում՝ «Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում»:

«Յուլբոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

5. Հասույթ

(ա) Հասույթի ուղղություններ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից		
Ֆիքսված լայնաշերտ ինտերնետ	12,986,988	12,483,284
Բջջային ծառայություններ (ներառյալ բջջային ինտերնետ)	12,438,209	11,713,110
Թվային հեռուստատեսություն	3,357,144	3,341,835
Ապրանքների վաճառք	3,031,285	3,976,586
Շարժական լայնաշերտ ինտերնետ	2,198,231	2,478,160
Փոխկապակցում և ոռոմինգ	2,464,083	2,281,149
IRU, IP և տվյալների փոխանցում	1,537,500	1,534,922
Քաղաքային թվային հեռախոսակապ և փոխկապակցում	287,026	294,967
Ցանցի կառուցման աշխատանքներ	81,003	79,998
Այլ	127,036	124,087
Ընդամենը հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	38,508,505	38,308,098
Ընդամենը հասույթ	38,508,505	38,308,098

(բ) Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ հիմնական աշխարհագրական շուկաների և հասույթի ճանաչման ժամկետների.

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Հիմնական աշխարհագրական շուկաներ		
Հայաստանի Հանրապետություն	36,013,385	35,958,609
Մերձավոր Արևելքի երկրներ	1,078,942	1,163,580
Եվրոյի գոտու երկրներ	833,258	690,421
Այլ ԱՊՀ երկրներ	274,028	379,250
Այլ երկրներ	308,892	116,238
	38,508,505	38,308,098
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ		
Ժամանակի որոշակի պահին	3,031,285	3,976,586
Ժամանակի ընթացքում	35,477,220	34,331,512
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	38,508,505	38,308,098
Ընդամենը հասույթ	38,508,505	38,308,098

(գ) Պայմանագրերի գծով մնացորդներ

Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի, պայմանագրի գծով ակտիվների և պայմանագրի գծով պարտավորությունների վերաբերյալ.

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Սոնտրային դեբիտորական պարտքեր	6,075,829	6,310,421
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	7,424,595	7,906,745

Պայմանագրի գծով ակտիվները հիմնականում վերաբերում են այն աշխատանքի դիմաց հատուցում ստանալու համար իրավունքներին, որի իրականացումն ավարտվել է, սակայն որի համար դեռ հաշիվ չի ներկայացվել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, ինչպես նաև պայմանագրի կնքման հետ կապված լրացուցիչ ծախսումներին, այդ թվում՝ վաճառքի գործակալի միջնորդավճարին: Պայմանագրի գծով ակտիվները, որոնք վերաբերում են ավարտված աշխատանքին, սակայն որի համար հաշիվ դեռ չի ներկայացվել, փոխանցվում են դեբիտորական պարտքերի կազմ, երբ իրավունքները դառնում են ոչ պայմանական: Պայմանագրի գծով ակտիվները, որոնք վերաբերում են պայմանագրի կնքման հետ կապված լրացուցիչ ծախսումներին, ամորտիզացվում են համապատասխան հասույթի ճանաչման ժամկետի ընթացքում:

Խուճբը գնահատում է դադարեցված (պարտազանցված) պայմանագրերի հետ կապված տուգանքներից հասույթի և այլ եկամտի հավաքագրման հնարավորությունը հասույթի ճանաչման պահին: Հիմք ընդունելով նման հասույթի 30%-ից պակաս չափով հավաքագրումների անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը՝ Խուճբը գնահատել է, որ հասույթ չպետք է ճանաչվի դադարեցված պայմանագրերի գծով՝ հաշվի առնելով հավաքագրման քիչ հավանականությունը:

Պայմանագրի գծով պարտավորությունները ներառում են ՕԱԻ պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարները, ցանցի տեղադրման ծառայությունների վճարները և այլ հետաձգված հասույթ: ՕԱԻ պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարները վերաբերում են հսկի ենթակառուցվածքի որոշ մուգ մանրաթելերին մուտքի իրավունք տրամադրելու համար հաճախորդներից որպես կանխավճար ստացված հատուցմանը:

899,679 հազար դրամ գումարը, որը ճանաչվել է պայմանագրի գծով պարտավորությունների կազմում ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ, ճանաչվել է որպես հասույթ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար (2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար՝ 952,834 հազար դրամ):

Ակնկալվում է, որ պայմանագրի գծով պարտավորությունների կազմում ներառված ՕԱԻ պայմանագրերի շրջանակում մնացած կատարման պարտականությունները կճանաչվեն ապագա ժամանակաշրջանների հասույթի կազմում հետևյալ կերպ.

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Մինչև 1 տարի	517,546	475,773
1-ից 2 տարի	611,122	517,592
2-ից 5 տարի	2,548,547	2,209,285
Ավելի քան 5 տարի	3,381,784	4,239,039
	7,058,999	7,441,689

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չի բացահայտվել տեղեկատվություն մնացած կատարման պարտականությունների վերաբերյալ, որոնց սկզբնական ակնկալվող տևողությունը կազմում է մեկ տարի կամ պակաս, ինչպես թույլատրվում է ՖՀՄՍ 15-ով:

(դ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հասույթը չափվում է հաճախորդի հետ պայմանագրով սահմանված հատուցման հիման վրա: Խուճբը ճանաչում է հասույթ, երբ հաճախորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի կատարման պարտականությունների բնույթի և կատարման ժամկետների, այդ թվում՝ վճարման նշանակալի պայմանների և հասույթի ճանաչման համապատասխան քաղաքականության վերաբերյալ:

«Յուլբոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ապրանքի/ ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ՝ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման բաղաբաղականություն
Փոխկապակցման ծառայություններ	Փոխկապակցման ծառայություններից օգտվելու վճարները գանձվում են հեռահաղորդակցության այլ օպերատորներից հսկի ցանցում առաջացած տրաֆիկի համար այն պայմանագրերի շրջանակում, որոնք նաև կարգավորում են այլ օպերատորների ցանցերի օգտագործումը հսկի կողմից: Փոխկապակցման ծառայությունների համար հաշիվները դուրս են գրվում և վճարվում են ամսական կտրվածքով:	Փոխկապակցման ծառայությունների վճարներից ստացվող հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը զուգահեռ:
Ֆիքսված ծառայություններ (ինտերնետ, հեռուստատեսությունը և IP հեռախոսակապ)	Խումբը հասույթ է ստանում յուրաքանչյուր բաժանորդից ֆիքսված ծառայությունների համար: Կատարման պարտականությունը համարվում է կատարված ծառայությունների մատուցումից հետո: Ծառայությունը հետվճարային է:	Ֆիքսված կապի ծառայություններից ստացվող հասույթը հիմնականում ներառում է ծառայություններից օգտվելու համար կատարվող ամսական ֆիքսված վճարները և ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում ծառայությունների մատուցմանը զուգահեռ՝ անցած ժամանակահատվածը կիրառելով որպես կատարման առաջընթացի չափման միավոր:
Բջջային և ինտերնետ ծառայություններ (բջջային հեռախոսակապ, տվյալներ, ռոումինգ, հաղորդագրություններ, ինտերնետ)	Խումբը հասույթ է ստանում յուրաքանչյուր բաժանորդից բջջային և ինտերնետ ծառայությունների համար: Կատարման պարտականությունը համարվում է կատարված ծառայությունների մատուցումից հետո՝ հիմք ընդունելով օգտագործված րոպեները, մշակված հաղորդագրությունների քանակը և օգտագործված տվյալների ծավալը: Ծառայության համար գործում է թե՛ կանխավճարային և թե՛ հետվճարային տարբերակ:	Բջջային և ինտերնետ ծառայություններից ստացվող հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը զուգահեռ: Առաջընթացի չափման միավորը հիմնված է օգտագործված րոպեների, մշակված հաղորդագրությունների քանակի և օգտագործված տվյալների ծավալի վրա: Միավորված փաթեթների համար Խումբն առանձին ծառայությունները հաշվառվում է առանձին հիմունքով, եթե այդ ծառայությունները տարբերակելի են, այսինքն կարող են առանձին որոշակիացվել միավորված փաթեթի մյուս ծառայություններից, և եթե բաժանորդը կարող է օգուտ ստանալ այդ ծառայությունից: Հատուցումը բաշխվում է փաթեթի առանձին ծառայությունների միջև՝

«Յուլթոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ապրանքի/ ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ՝ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականություն
		հիմք ընդունելով առանձին վաճառքի գները: Ամսական բաժանորդագրության վճարը ճանաչվում է որպես հասույթ այն ամսում, որի ընթացքում ծառայությունը մատուցվում է բաժանորդին: Քանի որ միավորված փաթեթների դեպքում չօգտագործված մեզաբայթերը, հաղորդագրությունները և թույլները չեն կարող փոխանցվել հաջորդ ժամանակաշրջան, հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ անցած ժամանակահատվածը կիրառելով որպես առաջընթացի չափման միավոր: Խումբը սկսում է ճանաչել հասույթը փաթեթի ակտիվացման պահից մինչև ծառայության գործողության ժամկետի ավարտը: Այս ծառայությունների համար հաշիվները դուրս են գրվում և վճարվում են ամսական կտրվածքով:
ՕՍԻ, IP և տվյալների փոխանցում	Խումբը հասույթ է ստանում իր մալուխային ցանցից օգտվելու համար կատարվող ֆիքսված վճարներից: Կատարման պարտականությունը համարվում է կատարված ծառայությունների մատուցումից հետո: Ծառայությունը կանխավճարային է:	Խումբն ունի որոշ երկարաժամկետ ՕՍԻ պայմանագրեր, որոնց շրջանակում ցանցի սպասարկման պարտականությունը և դրա հետ կապված վերադարձի ռիսկը խմբի կողմից պահվում են պայմանագրի գործողության ընթացքում: Խումբը ճշգրտում է գործարքի գինը նշանակալի ֆինանսավորման քաղաքականության մասով և ճանաչում է համապատասխան տոկոսային ծախսը շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում: Խումբը հասույթը ճանաչում է գծային մեթոդով՝ պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում:
Ապրանքների վաճառք	Հաճախորդը իրավունք է ստանում վաճառված ապրանքների նկատմամբ, որոնք հիմնականում իրենցից ներկայացնում են հեռահաղորդակցության	Հասույթը ճանաչվում է, երբ ապրանքը փոխանցվում է հաճախորդին խմբի հաճախորդների սպասարկման կենտրոնում և դուրս է գրվում հաշիվը:

«Յուլբոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ապրանքի/ ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ՝ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման բաղաբականություն
	սարքավորումներ և բջջային հեռախոսներ, խմբի հաճախորդների սպասարկման կենտրոնում: Հաշիվները դուրս են գրվում և հասույթը ճանաչվում է ժամանակի այդ պահին: Իրավաբանական անձանց հաշիվները ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում: Ֆիզիկական անձանց հաշիվները ենթակա են վճարման կանխիկով՝ հաշիվը դուրս գրելուց անմիջապես հետո, իսկ ապառիկ վաճառքի դեպքում վաճառված ապրանքի համար վճարում է կատարում պայմանագրային բանկը 30 օրվա ընթացքում: Վաճառված ապրանքի համար բոնուսային միավորներ կամ վերադարձման հնարավորություն չեն առաջարկվում:	Միավորված փաթեթների համար խումբը վաճառված առանձին ապրանքները հաշվառվում է առանձին հիմունքով, եթե այդ ապրանքները հստակ տարբերակելի են, այսինքն կարող են առանձին որոշակիացվել միավորված փաթեթի մյուս ապրանքներից, և եթե հաճախորդը կարող է օգուտ ստանալ այդ ապրանքից: Հատուցումը բաշխվում է փաթեթի սակագնային պլանի շրջանակում վաճառված ապրանքների և մատուցված ծառայությունների միջև՝ հիմք ընդունելով առանձին վաճառքի գները:

6. Այլ եկամուտներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Եկամուտ ոչ հիմնական ծառայություններից	258,773	306,366
Վարձակալության գծով պայմանագրերի փոփոխումից ստացված զուտ եկամուտ	224,775	262,154
Պաշարների վերականգնում պաշարների հաշվառման արդյունքում	23,702	191,321
Վարկի մարումների ներում	-	4,356,835
Վնասի փոխհատուցում	-	101,446
Այլ	173,072	121,033
	680,322	5,339,155

«Յուլբոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

7. Այլ ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Վաճառված սարքավորումների ինքնարժեք	2,789,899	3,627,302
Փոխկապակցման ծառայությունների և ռոումինգի գծով ծախսեր	2,528,653	2,606,261
Գրասենյակի սպասարկում, էլեկտրաէներգիա և կոմունալ ծախսեր	1,452,517	1,389,989
Հեռուստաալիքների գնում	1,138,596	1,141,817
Տեխնիկական աջակցություն և սպասարկում	1,111,791	1,462,393
Ինտերնետի գնում	843,752	806,885
Գովազդ, շուկայավարում և իրացում	726,363	489,130
Միջնորդավճարների գծով ծախսեր	696,133	688,912
Շահագործման և սպասարկման վճարներ		
ՕԱԻ պայմանագրերի գծով	502,710	505,337
Գրասենյակային և տրանսպորտային ծախսեր	367,331	379,003
Մասնագիտական ծառայություններ	199,601	396,058
Այլ գործառնական վարձակալության ծախսեր	159,586	162,916
Այլ հարկային ծախսեր	146,138	103,905
Այլ	1,577,718	1,698,969
	14,240,788	15,458,877

8. Չուտ ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		
Տոկոսային եկամուտ	3,591	5,878
Ֆինանսական եկամուտ	3,591	5,878
Տոկոսային ծախս վարկերի և փոխառությունների և պարտքային արժեթղթերի գծով	(3,217,336)	(2,984,629)
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորության ամորտիզացիայի գծով	(1,186,551)	(1,132,874)
Տոկոսային ծախս ՕԱԻ պայմանագրերի հետ կապված պայմանագրի գծով պարտավորությունների մասով	(542,848)	(500,950)
Ռադիոհաճախականության օգտագործման համար վճարվելիք վճարների գծով զեղչի ծախսագրում	(1,256,636)	(252,737)
Տեղանքի վերականգնման պահուստի գծով զեղչի ծախսագրում	(4,946)	(128,727)
Ֆինանսական ծախսեր	(6,208,317)	(4,999,917)
Չուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից	906,897	(1,307,942)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ ֆինանսական ծախսեր	(5,297,829)	(6,301,981)

9. Շահութահարկ

ա/ Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Խումբը շահութահարկը վճարում է հայկական ընկերությունների համար կիրառելի 18% դրույթաչափով (2023թ-ին՝ 18%):

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Հետաձգված հարկի գծով ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	-	-
Շահութահարկի գծով ծախս	-	-

«Յուլբոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

10. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Հոդ և շենքեր	Ցանցային ենթակառուցվածք	Սարքավոր- ումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Կահույք և հարմարանքներ	Վարձակալված հիմնական միջոցների բարելավումներ	Անավարտ շինարարություն	Ընդամենը
Ակզբնական արժեք								
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	1,292,361	40,482,201	36,769,392	560,550	1,690,687	661,757	429,308	81,886,256
Ավելացումներ	3,615	1,878,378	2,359,812	114,241	126,869	66,178	103,860	4,652,953
Օտարումներ	-	(1,586)	(745,334)	(205)	(51,535)	-	(4,945)	(803,605)
Փոխանցումներ	91,940	214,346	5,090	-	-	13,717	(325,093)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	1,387,916	42,573,339	38,388,960	674,586	1,766,021	741,652	203,130	85,735,604
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	1,387,916	42,573,339	38,388,960	674,586	1,766,021	741,652	203,130	85,735,604
Ավելացումներ	32,897	3,680,923	3,647,279	175,838	171,723	871,036	227,220	8,806,916
Օտարումներ	-	(1,247)	(198,670)	-	(54,457)	(35,321)	-	(289,695)
Փոխանցումներ	-	183,051	-	-	-	1,230	(184,281)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	1,420,813	46,436,066	41,837,569	850,424	1,883,287	1,578,597	246,069	94,252,825
Մաշվածություն								
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	206,269	17,503,686	27,155,574	549,243	1,424,604	213,852	-	47,053,228
Տարվա մաշվածություն	31,526	2,269,778	2,201,410	25,294	93,359	32,836	-	4,654,203
Օտարումներ	-	(363)	(486,866)	(206)	(50,294)	-	-	(537,729)
Փոխանցումներ	(10,567)	6,432	73,983	(186)	(36,470)	(33,192)	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	227,228	19,779,533	28,944,101	574,145	1,431,199	213,496	-	51,169,702
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	227,228	19,779,533	28,944,101	574,145	1,431,199	213,496	-	51,169,702
Տարվա մաշվածություն	38,768	2,908,229	2,058,989	55,398	86,135	46,801	-	5,194,320
Օտարումներ	-	(950)	(149,903)	-	(8,603)	(19,236)	-	(178,692)
Փոխանցումներ	789	(2,540)	2,388	2,558	(1,046)	(2,149)	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	266,785	22,684,272	30,855,575	632,101	1,507,685	238,912	-	56,185,330
Հաշվեկշռային արժեք								
Առ 1 հունվարի 2023թ.	1,086,092	22,978,515	9,613,818	11,307	266,083	447,905	429,308	34,833,028
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	1,160,688	22,793,806	9,444,859	100,441	334,822	528,156	203,130	34,565,902
Առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	1,154,028	22,751,794	10,981,994	218,323	375,602	1,339,685	246,069	38,067,495

«Յուլբոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

ա/ Ապահովություն

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 8,702,105 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2023թ-ին՝ 7,723,567 հազար դրամ) գույքը գրավադրված է բանկային վարկերի դիմաց (տես Ծանոթագրություն 18):

11. Ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Հաճախորդների բազա	Լիցենզիաներ և ապրանքային նշաններ	Տարողության ՕԱԻ	Բիլինգային համակարգ և այլ ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	165,170	41,122,704	15,072,783	8,155,173	64,515,830
Ավելացումներ	-	29,666,218	-	314,984	29,981,202
Օտարումներ	-	(131,897)	-	-	(131,897)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	165,170	70,657,025	15,072,783	8,470,157	94,365,135
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	165,170	70,657,025	15,072,783	8,470,157	94,365,135
Ավելացումներ	-	1,234,974	-	347,534	1,582,508
Օտարումներ	-	(1,153,338)	-	-	(1,153,338)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	165,170	70,738,661	15,072,783	8,817,691	94,794,305
Ամորտիզացիա և արժեզրկումից կորուստներ					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	165,170	20,984,769	6,379,940	5,604,142	33,134,021
Տարվա ամորտիզացիա	-	3,505,347	991,378	471,372	4,968,097
Արժեզրկում	-	(2,306,000)	-	-	(2,306,000)
Օտարումներ	-	(131,896)	-	-	(131,896)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	165,170	22,052,220	7,371,318	6,075,514	35,664,222
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	165,170	22,052,220	7,371,318	6,075,514	35,664,222
Տարվա ամորտիզացիա	-	3,358,181	1,012,000	358,723	4,728,904
Արժեզրկում	-	(2,231,537)	-	-	(2,231,537)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	165,170	23,178,864	8,383,318	6,434,237	38,161,589
Հաշվեկշռային արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	-	20,137,935	8,692,843	2,551,031	31,381,809
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	-	48,604,805	7,701,465	2,394,643	58,700,913
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	-	47,559,797	6,689,465	2,383,454	56,632,716

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Յուլբոմ» ՓԲԸ-ն ունի ռադիոհաճախականության օգտագործման լիցենզիաներ (Թույլտվություններ) բջջային և ֆիքսված կապի ծառայություններ մատուցելու համար: Թույլտվությունները տրամադրվել են Հանրային ծառայությունների կարգավորման հանձնաժողովի կողմից և թույլ են տալիս խմբին մատուցել բջջային հեռախոսակապի ծառայություններ: Խումբը վճարում է տարեկան վճար ռադիոհաճախականության օգտագործման համար: Վճարման ենթակա տարեկան վճարները ճանաչվում են որպես ոչ նյութական ակտիվ՝ ներկա արժեքով:

Արժեզրկման թեսթ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում խումբը շարունակել է կատարել կապիտալ ծախսումներ ցանցի որակի բարելավման հետ կապված: Խմբի հիմնական միջոցները և ոչ նյութական ակտիվները գնահատվել են արժեզրկման տեսանկյունից 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը հիմնված է վերջինիս օգտագործման արժեքի վրա, որը որոշվել է զեղչելով Խմբի շարունակվող գործառնություններից առաջացող ապագա դրամական հոսքերը: Դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի բարձր է վերջինիս հաշվեկշռային արժեքից, և արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվել:

Չեղչված դրամական հոսքերի կանխատեսումների համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններ

Փոխհատուցվող գումարները հաշվարկելու համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններն են՝ զեղչման դրույքը, վերջնական արժեքի աճի տեմպը և EBITDA-ի մարժան: Այդ ենթադրությունները ներկայացված են ստորև:

(i) Չեղչման դրույք

Դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար կիրառվել է 14.62% զեղչման անվանական դրույք նախքան հարկումը: Չեղչման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը և տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը, որը հիմնված է պարտքի լծակավորման 41.7% հնարավոր տիրույթի վրա՝ 12% շուկայական տոկոսադրույքով:

Վերջնական արժեքի աճի տեմպ

Դրամական հոսքերը կանխատեսվել են հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը, գործառնական գործունեության փաստացի արդյունքները և հնգամյա բիզնես ծրագիրը: Կիրառվել է երկարաժամկետ աճի տեմպ (0%)՝ հաշվի առնելով, որ առանց հեռահաղորդակցության ենթակառուցվածքների զարգացման և արդիականացման, Ընկերության աճն ապագայում հնարավոր չի լինի:

(ii) Բյուջեով նախատեսված EBITDA-ի մարժան

Բյուջեով նախատեսված EBITDA-ն գնահատվում է հիմք ընդունելով ներկա գործառնությունների հետ կապված անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը՝ հետևյալ ճշգրտումով.

Խումբը կանխատեսում էր հասույթի աճ վաճառքի գնահատված ծավալից և գների աճից: Արդյունքում կանխատեսվում էր EBITDA մարժայի աստիճանական անկում 52.4%-ից մինչև 50.6% 2025-2028թթ.-ի համար:

Չգայնությունը ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ

Կապիտալի միջին կշռված արժեքի աճը 0.33 %-ով, վաճառքից ստացված հասույթի նվազումը 7.75%-ով կամ EBITDA-ի մարժայի նվազումը 21% տոկոսային կետով կհանգեցնեք արժեզրկման ճանաչմանը:

12. Վարձակալություն

(ա) Խումբը՝ որպես վարձակալ

Խումբը վարձակալում է LTE ցանցի ենթակառուցվածքի համար օգտագործվող մի շարք տարածքներ, գրասենյակներ/սերվերների համար նախատեսված տարածքներ, հաճախորդներին սպասարկող խանութներ, ինչպես նաև որոշ մուլթ օպտիկական մանրաթելի ալիքներ:

Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Խումբը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

	Տարածքներ հեռահաղոր- դակցության աշտարակ- ների տեղադրման համար	Տանիքների տարածք ալեհավաք- ների տեղադր- ման համար	Տեղադրված սյուներ	Այլ պորտֆել- ներ	Հիմնական գրասենյակ	Խանութներ	Ընդամենը
հազ. դրամ							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	1,298,336	2,880,521	1,171,274	21,288	211,794	2,318,621	7,901,834
Ավելացումներ	263,464	323,213	217,969	285,650	-	372,732	1,463,028
Փոփոխություններ	(607,620)	-	-	-	-	-	(607,620)
Տարվա մաշվածության գումար	(118,555)	(466,406)	(174,794)	(290,209)	(169,435)	(379,625)	(1,599,024)
Օտարումներ	(59,046)	(138,387)	(56,268)	-	-	-	(253,701)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	776,579	2,598,941	1,158,181	16,729	42,359	2,311,728	6,904,517
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	776,579	2,598,941	1,158,181	16,729	42,359	2,311,728	6,904,517
Ավելացումներ	132,427	113,405	106,455	346,298	996,621	157,470	1,852,676
Փոփոխություններ	61,020	-	-	-	-	-	61,020
Տարվա մաշվածության գումար	(105,098)	(313,454)	(254,321)	(363,027)	(197,159)	(432,762)	(1,665,821)
Օտարումներ	(42,298)	(85,734)	-	-	-	(51,903)	(179,935)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	822,630	2,313,158	1,010,315	-	841,821	1,984,533	6,972,457

Գրասենյակների/խանութների տարածքների վարձակալության ժամկետը որպես կանոն կազմում է 5-ից 10 տարի, ցանցի տարածքի վարձակալության ժամկետը՝ 5-ից 10 տարի, իսկ մութ մանրաթելի վարձակալության ժամկետը՝ 10 տարի:

Վարձակալության գծով պարտավորություն

	Տարածքներ հեռահաղոր- դակցության աշտարակ- ների տեղադրման համար	Տանիքների տարածք ալեհավաք- ների տեղադրման համար	Տեղադրված սյուներ	Այլ պորտֆել- ներ	Հիմնական գրասենյակ	Խանութներ	Ընդամենը
հազ. դրամ							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	1,229,971	3,308,759	1,987,121	128,880	257,274	2,741,603	9,653,608
Ավելացումներ	62,143	323,213	217,969	285,650	-	372,732	1,261,707
Վարձակալության փոփոխություններ	-	-	-	-	(32,758)	-	(32,758)
Տոկոսային ծախս	147,217	432,590	217,489	45,395	16,094	274,089	1,132,874
Վարձավճար	(225,434)	(631,899)	(509,481)	(314,753)	(217,801)	(641,329)	(2,540,697)
Վարձակալության գծով պարտավորության դուրսգրում	(75,795)	(343,649)	(68,723)	10,403	-	-	(477,764)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	1,138,102	3,089,014	1,844,374	155,575	22,810	2,747,095	8,996,970
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	1,138,102	3,089,014	1,844,374	155,575	22,810	2,747,095	8,996,970
Ավելացումներ	45,206	101,183	86,113	343,270	996,621	32,645	1,605,038
Տոկոսային ծախս	132,170	384,846	184,847	7,028	95,164	382,496	1,186,551
Վարձավճար	(222,234)	(638,779)	(523,205)	(400,741)	(253,494)	(724,397)	(2,762,850)
Վարձակալության գծով պարտավորության դուրսգրում	(57,397)	(109,848)	-	(690)	-	(60,537)	(228,472)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	1,035,847	2,826,416	1,592,129	104,442	861,101	2,377,302	8,797,237

«Յուլբոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

13. Տրամադրված փոխառություններ

Ընկերությունը ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող կազմակերպությանը տրամադրել է փոխառություն, ինչպես ներկայացված է Ծանոթագրություն 24՝ Կապակցված կողմեր: Ստորև ներկայացված են տրամադրված փոխառությունների նշանակալի պայմանները.

հազ. դրամ	Արժույթ	Արդյունավետ տոկոսադրույթ	Մարման ժամկետ	2024թ.	2023թ.
Փոխառություն կապակցված կողմին	դրամ	12%	2025	1,037,739	1,037,739
Փոխառություն կապակցված կողմին	եվրո	6%	2025	339,154	339,154
Ընդամենը				1,376,893	1,376,893

14. Պաշարներ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Վերավաճառքի համար նախատեսված ապրանքներ	898,452	997,985
Սպառողական նյութեր և պահեստամասեր	478,025	615,907
	1,376,477	1,613,892

15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Կանխիկը դրամարկղում	316	67,564
Կանխիկը ճանապարհին	191,581	98,281
Բանկային մնացորդներ	405,183	787,068
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	597,080	952,913

Տոկոսադրույթի ռիսկին խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների զգայունության վերլուծությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 22-ում:

16. Սեփական կապիտալ

ա/ Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

բ/ Շահաբաժիններ

2024թ. և 2023թ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո մինչև այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթիվը շահաբաժիններ չեն առաջարկվել:

17. Կապիտալի կառավարում

Խումբը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն ղեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ խմբի գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու համար:

Խմբի կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների պահանջներ:

18. Վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ամորտիզացված արժեքով չափվող խմբի տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր	26,648,265	21,223,875
Գրավով ապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	3,048,202	7,736,594
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	5,102,541	5,462,641
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	2,412,136	2,462,196
Գրավով չապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր	543,617	-
	37,754,761	36,885,306
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	1,225,340	1,170,754
Գրավով չապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր	139,857	697,661
Գրավով ապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	111,607	625,568
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր	526,492	610,265
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	311,856	426,343
Գրավով չապահովված բանկային վարկ բաժնետիրոջից	396,560	403,858
	2,711,712	3,934,449

Խմբի գրավով ապահովված բանկային վարկերի դիմաց գրավադրված են հիմնական միջոցները (Ծանոթագրություն 10), «Յուլբոմ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերը և բանկային հաշիվների շրջանառությունը:

«Յուլբոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

ա/ Պայմանները և մարման ժամանակացույցը

Հմարված վարկերի համար գործող պայմանները և մարման ժամկետները ներկայացված են ստորև.

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի*	31 դեկտեմբերի 2024թ.		31 դեկտեմբերի 2023թ.	
				Անվանակ. արժեք	Չաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Չաշվեկշռ. արժեք
Գրավով չապահովված բանկային վարկեր	USD	8.5%	2026	683,475	683,475	697,660	697,660
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գներ	USD	8.5%	2028	1,191,943	1,191,943	1,216,106	1,216,106
Գրավով չապահովված վարկային գիծ բաժնետերերից	USD	8.5%	2025	396,560	396,560	403,858	403,858
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գներ	USD	8.75%	2028	5,506,099	5,506,099	5,620,370	5,620,370
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գներ	USD	8.75%	2028	14,190,614	14,190,614	14,997,664	14,997,664
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գներ	USD	8.75%	2028	4,858,851	4,858,851	-	-
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գներ	USD	9%	2025	10,281	10,281	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	USD	5%	2030	1,182,588	1,182,588	1,170,458	1,170,458
Գրավով ապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	USD	9.50%	2027	795,597	795,597	812,109	812,109
Գրավով ապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	AMD	12%	2027	2,323,330	2,323,330	2,364,295	2,364,295
Գրավով ապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	USD	7.50%	2027	40,882	40,882	1,852,510	1,852,510
Գրավով ապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	EUR	6m. Libor+6%	2024	-	-	3,333,214	3,333,214
Գրավով չապահովված փոխառություն այլ կապակցված կողմից	EUR	5.5%-8.5%	2028	5,146,226	5,146,226	5,462,974	5,462,974
Գրավով ապահովված բաժնետերերից	USD	6%	2030	2,723,992	2,723,992	2,888,537	2,888,537
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գներ	USD	6.17%	2029	1,426,316	1,426,316	-	-
				40,466,473	40,466,473	40,819,755	40,819,755

* Մարման տարին ներկայացված է 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված մնացորդների համար՝ այդ պահին գործող փոփոխված համաձայնագրերի հիման վրա:

Խմբի գրավով ապահովված բանկային վարկերի դիմաց գրավադրված են հիմնական միջոցները (Ծանոթագրություն 10), «Յուլբոմ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերը և բանկային հաշիվների շրջանառությունը:

բ/ Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Այլ վարկեր և փոխառություններ

հազ. դրամ	Այլ վարկեր և փոխառություններ	
	2024թ.	2023թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	40,819,755	42,690,728
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված		
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	5,131,484	15,580,957
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(5,962,492)	(14,329,430)
Վճարված տոկոսներ	(3,173,146)	(3,188,843)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված	(4,004,154)	(1,937,316)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	(1,177,436)	1,438,549
Այլ փոփոխություններ		
Վարկի մարումների ներում	-	(4,356,835)
Ստացված անկանխիկ վարկ	1,610,972	-
Տոկոսային ծախս	3,217,336	2,984,629
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	4,828,308	(1,372,206)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	40,466,473	40,819,755

19. Պահուստներ

հազ. դրամ	Տեղանքի վերականգնում	
	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	1,796,401	2,344,938
Տարվա ընթացքում ձևավորված/ (հակադարձված) պահուստներ	148,457	(669,740)
Տարվա ընթացքում օգտագործված պահուստներ	(13,421)	(7,524)
Զեղչի ծախսագրում (Ծանոթագրություն 8)	4,946	128,727
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	1,936,383	1,796,401

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ խմբի կողմից իր ցանցի համար վարձակալված տարածքները պետք է վերականգնվեն իրենց սկզբնական վիճակի, և տեղադրված ակտիվները պետք է հանվեն վարձակալության պայմանագրերի դադարեցումից հետո: Պահուստը գնահատվել է հաշվի առնելով վերականգնման ծախսումների գումարին և ժամկետին վերաբերող ռիսկերը: Գնահատումների համաձայն՝ տարածքի վերականգնման համար պահանջվող միջին ժամկետը կազմում է 25 տարի հաշվետու ամսաթվից՝ հիմք ընդունելով տեղադրված ակտիվների տնտեսական ծառայության ժամկետը և ակնկալվող ապագա տեխնոլոգիական փոփոխությունները: Վերականգնման ծախսումների ներկա արժեքը որոշվել է զեղչելով գնահատված վերականգնման ծախսումները ոչ ռիսկային անվանական 4.60% տոկոսադրույքով (2023թ.-ին՝ 5.41%): Հաշվի առնելով պարտավորության երկարաժամկետ բնույթը՝ պահուստի գնահատման հետ կապված հիմնական անորոշությունը վերաբերում է այն ծախսումներին, որոնք խումբը կկրի, և վերականգնման ժամկետներին:

Տեղանքի վերականգնման ծախսումների գծով պահուստ ձևավորելիս՝ ղեկավարությունը խորհրդակցել է իր ներքին ինժեներների հետ, որոնք դիտարկել են ցանցի տարածքների տարբեր տեսակները, ապամոնիտաժման համար անհրաժեշտ աշխատանքները և յուրաքանչյուր աշխատանքի համար պահանջվող ծախսերի միջին գումարը:

20. Պայմանագրի գծով պարտավորություններ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
ՕԱԻ պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարներ	6,541,453	6,965,916
Հետաձգված հասույթ ցանցի միացման ծառայության գծով	67,084	91,235
	6,608,537	7,057,151
Ընթացիկ պարտավորություններ		
ՕԱԻ պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարներ	570,230	475,766
Բաժանորդներից որպես կանխավճար ստացված հատուցումներ	197,695	317,783
Հետաձգված հասույթ ցանցի միացման ծառայության գծով	48,133	56,045
	816,058	849,594

21. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Ոչ ընթացիկ կրեդիտորական պարտքեր		
Ռադիոհաճախականության վճար	25,410,323	27,318,405
	25,410,323	27,318,405
Ընթացիկ կրեդիտորական պարտքեր		
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	5,746,963	5,159,790
Ռադիոհաճախականության վճար	2,601,012	2,631,471
Արձակուրդի պահուստ	841,727	800,857
Վճարվելիք ԱԱՀ	405,657	451,101
Վճարվելիք այլ հարկեր	243,205	246,431
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	936,919	812,278
	10,775,483	10,101,928
Ընդամենը առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	36,185,806	37,420,333

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում:

22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ղեկավարության գնահատմամբ բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքին, ինչը պայմանավորված է ակտիվների և պարտավորությունների

կարծառնվելու բնույթով կամ երկարաժամկետ ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող շուկայական տոկոսադրույքների հետ մոտավոր համապատասխանությամբ:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս խումբը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ,
- իրադրվելության ռիսկ,
- շուկայական ռիսկ:

Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում իմ ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և հսկողության համար: Խմբի ղեկավարությունը քաջատեղյակ է տվյալ ոլորտի ռիսկերին և խնդիրներին: Քաղաքական, սոցիալական և տնտեսական գործոնները դիտարկվում են կուտակային հիմունքով՝ ռազմավարական որոշումներ կայացնելու համար: Բացի այդ, ղեկավարությունը դասընթացների և այլ գործողությունների միջոցով նպատակ ունի ձևավորել հսկողության կանոնակարգված և կառուցողական միջավայր, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ պատկերացում ունեն իրենց դերերի և պարտականությունների մասին:

(գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում հաճախորդներից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերի գծով:

Ֆինանսական ակտիվների և պայմանագրի գծով ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին: Ստորև ներկայացված է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	6,075,829	6,310,421
Տրամադրված փոխառություններ	1,376,893	1,376,893
Բանկային հաշիվների մնացորդներ և դրամական միջոցներ ճանապարհին	596,765	885,349
	8,049,487	8,572,663

Առևտրային դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին խմբի ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր հաճախորդի բնութագրերից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը դիտարկում է նաև այն գործոնները, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ խմբի հաճախորդների բազայի պարտքային ռիսկի վրա, այդ թվում՝ այն երկրին բնորոշ պարտազանցման ռիսկը, որտեղ իրենց գործունեությունն են իրականացնում հաճախորդները: Հասույթի կենտրոնացման վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 5-ում:

Խումբն ապրանքներ է վաճառում և ծառայություններ է մատուցում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց: Խումբը չունի այնպիսի հաճախորդ, որի հետ գործարքներին բաժին է ընկնում վաճառքի գործառնություններից ստացված հասույթի 10%-ը: Խումբը կառավարում է պարտքային ռիսկը պահանջելով կանխավճարներ խոշոր հաճախորդներից երկարաժամկետ պայմանագրերի դեպքում:

Այլ պայմանագրերի համար Խումբը գնահատում է հաճախորդների վճարունակությունը՝ նախքան վճարման և սպասարկման ստանդարտ պայմաններն առաջարկելը: Իրավաբանական

անձանց և վերջնական օգտատեր իրավաբանական անձանց համար խումբը պարտքային ռիսկը վերահսկում է անհատական հիմունքով, գնահատելով յուրաքանչյուր հաճախորդի վճարունակությունը, հաշվի առնելով վճարումների ուշացումները, գործունեության ոլորտը, ժամկետայնությունը և նախկինում ֆինանսական դժվարությունների առկայության հանգամանքը:

Խումբը չի պահանջում գրավ առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունն՝ ըստ աշխարհագրական տարածաշրջանների.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Հայաստանի Հանրապետություն	1,622,942	838,224
Մերձավոր Արևելքի երկրներ	3,874,901	3,955,702
Եվրոյի գոտու երկրներ	420,302	1,004,126
ԱՊՀ այլ երկրներ	58,201	234,508
Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ	11,640	28,885
Այլ երկրներ	87,843	248,976
	6,075,829	6,310,421

Խմբի ամենախոշոր հաճախորդին՝ բջջային կապի օպերատորին և մեծածախ հաճախորդին առևտրային դեբիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքից բաժին է ընկնում 3,533,793 հազար դրամ գումար 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3,606,372 հազար դրամ):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց համար

Իրավաբանական անձանց գծով դեբիտորական պարտքերը, որոնց մնացորդը գերազանցում է 20,000 հազար դրամը, խումբը գնահատում է անհատական հիմունքով: Խումբը պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են կորուստ կրելու ռիսկը կանխատեսելու համար (ներառելով, սակայն չսահմանափակվելով հետևյալով՝ արտաքին վարկանիշներ, դրամական հոսքերի կանխատեսումներ և հաճախորդների մասին մամուլում առկա տեղեկատվություն), և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են պարտազանցման տեղի ունենալու ռիսկի մասին և համընկնում են «Moody's» վարկանիշային գործակալության արտաքին պարտքային վարկանիշների սահմանումների հետ: Անհատական հիմունքով գնահատվող առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար ակնկալվող պարտքային կորուստները խումբը գնահատում է հիմք ընդունելով ժամկետանցության կարգավիճակը և վերջին մեկ տարվա ընթացքում պարտքային կորուստներ կրելու փաստացի փորձը:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն պարտքային ռիսկին ենթարկվածության, ակնկալվող պարտքային կորուստների և անհատական հիմունքով գնահատվող առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային որակի վերաբերյալ համապատասխանաբար 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

«Յուքոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2024թ. հազ. դրամ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, արժեզրկված	Ընդամենը
Ընդամենը անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք	2,703,460	4,069,375	6,772,835
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(9,684)	(1,500,813)	(1,510,497)
Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք, զուտ	2,693,776	2,568,562	5,262,338
2023թ. հազ. դրամ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, արժեզրկված	Ընդամենը
Ընդամենը անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք	2,873,433	3,669,522	6,542,955
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(29,645)	(1,694,774)	(1,724,418)
Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք, զուտ	2,843,788	1,974,748	4,818,537

Խումբը պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ այն տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են կորուստի ռիսկը կանխատեսելու համար (որոնք ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում հետևյալով՝ արտաքին պարտքային վարկանիշներ, տեղեկատվություն հնարավոր ֆինանսական դժվարությունների և ժամկետանց օրերի վերաբերյալ), և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն խմբային հիմունքով գնահատվող իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2024թ.	Խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք՝ ներառյալ ԱԿԴ	ԱԿԴ	մակարդակը	Խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանակա ն անձինք՝ առանց ԱԿԴ
հազ. դրամ				
Ոչ ժամկետանց	792,376	(5,470)	0.7%	786,906
0 - 30 օր ժամկետանց	56,930	(6,445)	11.3%	50,485
31 - 90 օր ժամկետանց	79,098	(17,105)	21.6%	61,993
91 - 180 օր ժամկետանց	36,403	(15,806)	43.4%	20,597
181 - 270 օր ժամկետանց	30,217	(16,345)	54.1%	13,872
271 - 365 օր ժամկետանց	65,420	(65,326)	99.9%	93
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	475,572	(475,572)	100.0%	-
	1,536,016	(602,069)	39.0%	933,946

«Յուքոմ» ՓԲԸ

2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2023թ. հազ. դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձինք՝ ներառյալ ԱԿՊ	ԱԿՊ	ԱԿՊ մակարդակը	Խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանակա ն անձինք՝ առանց ԱԿՊ
Ոչ ժամկետանց	887,572	(2,504)	0.3%	885,068
0 - 30 օր ժամկետանց	34,544	(4,412)	12.8%	30,132
31 - 90 օր ժամկետանց	56,171	(15,408)	27.4%	40,763
91 - 180 օր ժամկետանց	52,929	(19,334)	36.5%	33,595
181 - 270 օր ժամկետանց	38,573	(24,494)	63.5%	14,079
271 - 365 օր ժամկետանց	12,250	(11,142)	91.0%	1,108
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	395,383	(395,383)	100.0%	-
	1,477,422	(472,677)	32.0%	1,004,745
2024թ. հազ. դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձինք՝ ներառյալ ԱԿՊ	ԱԿՊ	ԱԿՊ մակարդակը	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձինք՝ առանց ԱԿՊ
Ոչ ժամկետանց	335,553	(13,793)	4.0%	321,760
0 - 30 օր ժամկետանց	51,911	(12,759)	25.0%	39,152
31 - 90 օր ժամկետանց	47,611	(27,709)	58.0%	19,902
91 - 180 օր ժամկետանց	52,645	(44,065)	84.0%	8,580
181 - 270 օր ժամկետանց	65,099	(60,111)	92.0%	4,987
271 - 365 օր ժամկետանց	49,227	(48,283)	98.0%	944
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	1,612,928	(1,612,928)	100.0%	-
	2,214,974	(1,819,648)	82.0%	395,325

«Յուլթոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2023թ. հազ. դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձինք՝ ներառյալ ԱԿԴ	ԱԿԴ	ԱԿԴ մակարդակը	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձինք՝ առանց ԱԿԴ
Ոչ ժամկետանց	414,405	(22,608)	5%	391,797
0 - 30 օր ժամկետանց	72,483	(21,893)	30%	50,590
31 - 90 օր ժամկետանց	50,582	(26,166)	52%	24,416
91 - 180 օր ժամկետանց	46,836	(33,277)	71%	13,559
181 - 270 օր ժամկետանց	41,778	(36,076)	86%	5,702
271 - 365 օր ժամկետանց	34,253	(33,177)	97%	1,076
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	1,656,169	(1,656,169)	100%	-
	2,316,506	(1,829,366)	79.0%	487,140

Խումբն օգտագործում է պահուստավորման մատրիցա անհատական հիմունքով չգնահատվող իրավաբանական անձանցից ստացվելիք առևտրային դեբիտորական պարտքերի և ֆիզիկական անձանցից ստացվելիք առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որը ներառում է մեծ թվով փոքր գումարով մնացորդներ:

Կորստի մակարդակը հաշվարկվում է «roll rate» մեթոդով, որը հիմնված է այն հավանականության վրա, որ դեբիտորական պարտքը կանցնի ժամկետանցությունից մինչև դուրս գրում հաջորդական փուլերով: «Roll rate»-երը հաշվարկվում են առանձին հիմունքով տարբեր սեգմենտների հաճախորդների համար՝ հիմք ընդունելով գնված ծառայության տեսակը: Կորստի մակարդակը հիմնված է վերջին երկու տարիների ընթացքում կրած փաստացի պարտքային կորուստների վրա: Խմբային հիմունքով գնահատվող դեբիտորական պարտքերի համար կիրառվում է 100% արժեզրկման դրույք ավելի քան 365 օր ժամկետանց հաճախորդների համախառն առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով: Պակաս ժամկետով ժամկետանց առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով կիրառվում են արժեզրկման ավելի ցածր դրույքներ:

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններ

Ստորև ներկայացված է առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխությունները տարվա ընթացքում.

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	(4,026,461)	(4,433,081)
ճանաչված արժեզրկումից կորուստ	(97,596)	(227,286)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	(76,022)	(27,616)
Դեբիտորական պարտքերի դուրսգրում	83,849	661,522
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	(4,116,230)	(4,026,461)

Բանկային հաշիվների մնացորդներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 405,183 հազար դրամ գումարով բանկային հաշիվների մնացորդներ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 787,068 հազար դրամ): Բանկային հաշիվների ընդհանուր մնացորդներից 259,823 հազար դրամ գումարը պահվում է Ba3-B2 պարտքային վարկանիշով հայկական բանկերում:

Խմբի գնահատմամբ բանկերում պահվող ընթացիկ հաշիվների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում հիմնականում վերջիններիս կարճաժամկետայնության պատճառով:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Խումբը կունենա դժվարություններ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Խմբի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման մոտեցումն է մշտապես ապահովել հնարավորինս բավարար իրացվելիություն պահանջվող ժամկետներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ թե՛ սովորական, թե՛ արտասովոր պայմաններում՝ առանց անընդունելի վնասների հանգեցնելու կամ Խմբի հեղինակությունը վտանգի ենթարկելու:

Այս նպատակով Խումբը կատարում է դրամական հոսքերի կարճաժամկետ կանխատեսումներ՝ հիմք ընդունելով գործառնական և ներդրումային գործունեության բնույթով պայմանավորված ֆինանսական պահանջները: Որպես կանոն, այս պահանջները կանխատեսվում են տարեկան և ամսական կտրվածքով: Խումբը ձգտում է ապահովել դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների այնպիսի չափ, որը կգերազանցի ֆինանսական պարտավորություններից (բացառությամբ առևտրային կրեդիտորական պարտքերից) ակնկալվող դրամական միջոցների արտահոսքը հաջորդ 60 օրերի ընթացքում:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը՝ ներառյալ հաշվարկված տոկոսների վճարումները:

«Յուլբոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2024թ. հազ. դրամ	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագրային դրամական հոսքեր					
		Ընդամենը	Ցպահանջ և մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ							
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր	27,174,757	34,766,577	401,228	2,335,615	5,655,485	26,374,249	-
Գրավով չապահովված բանկային վարկեր	683,475	762,087	31,737	155,614	574,736	-	-
Գրավով չապահովված բանկային վարկ բաժնետերերից	396,560	423,441	3,940	419,501	-	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	2,723,992	3,433,097	23,394	121,334	144,728	434,184	2,709,457
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	6,328,815	7,335,213	48,599	252,056	300,655	5,547,222	1,186,681
Գրավով ապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	3,159,809	3,862,326	60,465	396,550	1,768,307	1,637,004	-
Այլ պարտավորություններ	120,607	120,607	120,607	-	-	-	-
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	5,482,525	5,482,525	5,482,525	-	-	-	-
Վճարվելիք	28,011,336	37,467,010	-	2,676,215	2,676,215	10,704,860	21,409,720
Ռադիոհաճախակա-նության օգտագործման վճար	8,797,237	11,021,764	587,669	1,559,572	1,825,739	5,143,809	1,904,975
Վարձակալության գծով կրեդիտորական պարտքեր	82,879,113	104,674,647	6,760,164	7,916,457	12,945,865	49,841,328	27,210,833
Պայմանագրային դրամական հոսքեր							
2023թ. հազ. դրամ	Հաշվեկշռ. արժեք	Ընդամենը	Ցպահանջ և մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ							
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր	21,834,140	29,759,889	838,532	1,543,056	1,974,886	25,403,415	-
Գրավով չապահովված բանկային վարկ	697,661	834,192	834,192	-	-	-	-
Գրավով չապահովված բանկային վարկ բաժնետերերից	403,858	439,835	6,876	432,959	-	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	2,888,539	3,820,194	483,279	123,513	147,732	443,195	2,622,475
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	6,633,395	8,028,541	1,221,679	269,835	321,863	5,178,300	1,036,864
Գրավով ապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	8,362,163	10,532,875	181,734	1,214,938	1,803,082	7,333,121	-
Այլ պարտավորություններ	120,607	120,607	120,607	-	-	-	-
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	5,159,790	5,159,790	5,159,790	-	-	-	-
Վճարվելիք	29,949,876	42,774,696	2,631,471	2,676,215	2,676,215	10,704,860	24,085,935
Ռադիոհաճախակա-նության օգտագործման վճար	8,996,970	13,321,554	696,838	1,499,237	1,780,893	5,773,562	3,571,024
Վարձակալության գծով կրեդիտորական պարտքեր	85,046,998	114,792,173	12,174,998	7,759,753	8,704,671	54,836,453	31,316,298

Դիտարկվելով, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ նշանակալիորեն տարբեր գումարների չափով:

(ե) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը խմբի եկամտի կամ նրա ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների, այդ թվում՝ արտարժույթի փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Խումբը չի կիրառում հեջի հաշվառում շահույթի կամ վնասի տատանումները կառավարելու համար:

Արժույթային ռիսկ

Խումբը ենթարկվում է արժույթային ռիսկին ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթներով՝ հիմնականում ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով արտահայտված գնումների և փոխառությունների հետ կապված:

ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին

Ստորև ներկայացված է խմբի ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին.

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտ- ված 2024թ.	Եվրոյով արտահայտ- ված 2024թ.	ԱՄՆ դոլարով արտահայտ- ված 2023թ.	Եվրոյով արտահայտ- ված 2023թ.
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	3,412,606	1,026,369	3,523,893	1,093,772
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	47,628	5,628	332,946	98,318
Տրամադրված փոխառություններ	-	339,154	-	339,154
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(1,587,173)	(1,243,728)	(2,764,049)	(577,661)
Վարկեր և փոխառություններ	(32,997,852)	(5,146,226)	(29,659,233)	(8,796,227)
Այլ պարտավորություններ	(98,364)	-	(98,364)	-
Համախառն ենթարկվածություն	(31,223,155)	(5,018,803)	(28,664,807)	(7,842,644)

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամով	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
1 ԱՄՆ դոլար	392.70	392.50	396.56	404.79
1 եվրո	424.90	424.60	413.89	447.90

Չգայունության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր աճը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և նախքան հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացվել է ենթադրելով, որ

մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ, և հաշվի չառնելով կանխատեսվող առթ ու վաճառքի ազդեցությունը.

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
	Շահույթ կամ վնաս	Շահույթ կամ վնաս
31 դեկտեմբերի 2024թ. (10% փոփոխություն)	3,122,315	501,880
31 դեկտեմբերի 2023թ. (10% փոփոխություն)	2,866,481	784,264

ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% նվազումը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ կունենար համարժեք՝ սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված արտարժույթների վրա վերը նշված գումարների չափով՝ պայմանով, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (ֆիքսված տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք): Ղեկավարությունը չի կիրառում ֆիքսված կամ փոփոխուն տոկոսադրույքների նկատմամբ խմբի ենթարկվածությունը որոշող ծևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում ղեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա՝ մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում ֆիքսված կամ փոփոխուն տոկոսադրույքներ կիրառելու նպատակահարմարության վերաբերյալ որոշում կայացնելիս:

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Ստորև ներկայացված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ խմբի տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների կառուցվածքը՝ տոկոսադրույքների կտրվածքով.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	39,783,929	36,788,877
	39,783,929	36,788,877
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	683,471	4,030,874
	683,471	4,030,874

Իրական արժեքի զգայունության վերլուծություն ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների համար

Խումբը ֆիքսված տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքները չի հաշվառում որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ որպես վաճառքի համար մատչելի: Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն չեն ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

Դրամական միջոցների զգայունության վերլուծություն փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունը 100 բազիսային կետով կավելացներ (կնվազեցներ) շահույթը կամ վնասը նախքան հարկումը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունն ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Շահույթ կամ վնաս	
	100 բկ աճ	100 բկ նվազում
2024թ.		
Փոփոխված տոկոսադրույթով գործիքներ	(26,357)	26,357
Դրամական հոսքերի զգայունություն (զուտ)	(26,357)	26,357
2023թ.		
Փոփոխված տոկոսադրույթով գործիքներ	(155,447)	155,447
Դրամական հոսքերի զգայունություն (զուտ)	(155,447)	155,447

23. Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Խումբն ամբողջովին չի ապահովագրել իր հիմնական միջոցները և սարքավորումները, այն ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ խմբի տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով զույթին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց: Քանի դեռ խումբը չունի համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Խումբը ներգրավված չէ այնպիսի դատական վարույթներում, որոնք կարող են էական ազդեցություն ունենալ խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

2020թ. հունվարի 1-ից Հայաստանի Հանրապետությունում գործում է տրանսֆերային գնագոյացման օրենսդրությունը: Օրենսդրությունը գործում է 2020թ. և հաջորդ տարիների համար: Տրանսֆերային գնագոյացման տեղական կանոնները համանման են ՏՀԶԿ-ի ուղեցույցներին, սակայն որոշակի հանգամանքներում առկա է անորոշություն հարկային օրենսդրության գործնական կիրառման հետ կապված:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները պարտադրում են հարկ վճարողներին պատրաստել տրանսֆերային գնագոյացման փաստաթղթեր վերահսկվող գործարքների համար, սահմանում են լրացուցիչ հարկերի և տոկոսների հաշվեգրման հիմքեր և մեխանիզմներ, եթե վերահսկվող գործարքների գները տարբերվում են շուկայական գներից:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները կիրառելի են ստորև ներկայացված գործարքների նկատմամբ, եթե վերահսկվող գործարքի հանրագումարը գերազանցում է 200 միլիոն դրամը հարկային տարում:

- միջսահմանային գործարքներ կապակցված կողմերի միջև,
- միջսահմանային գործարքներ օՖՀորային գոտիներում գրանցված ընկերությունների հետ՝ անկախ կապակցված կողմ լինելու հանգամանքից,
- կապակցված կողմերի միջև երկրի ներսում իրականացվող որոշ գործարքներ, որոնք սահմանված են ՀՀ հարկային օրենսգրքով:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Դեկլարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

(դ) Պայմանագրային պարտավորություններ

Ընկերությունը ունի հեռահաղորդակցության սարքավորումների մատակարարումների պայմանագրային պարտավորություններ: 2024թ. -ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս պարտավորությունների ընդհանուր արժեքը կազմում է 3,633,893 հազար դրամ (2023թ. -ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 6,493,160 հազար դրամ):

24. Կապակցված կողմեր

(ա) Հսկողություն

Խմբի սեփականատերերի կազմը հետևյալն է.

«ԱյՅու Թեյեթոյունիբեյթ» ՍՊԸ	29.09%
Արամ Խաչատրյան	24.35%
Գուրգեն Խաչատրյան	11.91%
Արտյոմ Խաչատրյան	11.91%
«Ֆորա-Բանկ» բաժնետիրական առևտրային բանկ	10.50%
Սուրիկ Պողոսյան	6.30%
Ալեքսանդր Եսայան	2.97%
Հայկ Եսայան	2.97%

«ԱյՅու Թեյեթոյունիբեյթ» ՍՊԸ-ի սեփականատերերն են Գուրգեն Խաչատրյանը և Արտյոմ Խաչատրյանը՝ բաժնետոմսերի հավասար համամասնությամբ: Խումբը չունի վերջնական հսկող կողմ:

(բ) Գործարքներ առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ

(i) Առանցքային կառավարչական անձնակազմի վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում առանցքային կառավարչական անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է անձնակազմի գծով ծախսերում.

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	1,109,565	849,197

(գ) Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են Խմբի այլ գործարքները կապակցված կողմերի հետ:

(ii) Հասույթ և այլ եկամուտ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Ապրանքների, հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառք և ծառայությունների մատուցում Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	14,286	2,741	87,736	72,972
Այլ կապակցված կողմեր Այլ Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	1,757	1,171	1,105	629
	18,351	116,574	-	-

(iii) Ծախսեր

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Տարածքների վարձակալություն Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	84,518	80,129	7,304	6,721
Այլ ստացված ծառայություններ Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	350,159	105,309	37,433	2,361
Այլ տրված կանխավճարներ Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	49,415	8,000	-	-

«Յուլթոմ» ՓԲԸ
2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

(iv) Ստացված փոխառություններ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Ստացված փոխառություններ				
Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	(5,910,959)	-	9,488,455	15,399,414
Բաժնետերեր	(164,545)	-	2,723,992	2,888,537
Այլ	(2,997)	-	120,067	123,064

(v) Տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Տրամադրված փոխառություններ				
Բաժնետերերի հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	-	-	1,376,893	1,376,893

25. Դուստր կազմակերպություններ

2018թ. հունիսի 7-ի Ընկերությունը հիմնադրել է նոր ընկերություն՝ «Յուլիեյ» ՓԲԸ:

Դուստր կազմակերպություն	Գրանցման երկիր	2024թ.	2023թ.
		Սեփականություն ն/ Ձայնի իրավունք	Սեփականություն ն/ Ձայնի իրավունք
«Յուլիեյ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%

26. Զափման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

27. Հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղականությունը կիրառվել է հետևողականորեն այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար հմբի անդամ ընկերությունների կողմից:

(ա) Համախմբման հիմունքներ

(i) Դուստր կազմակերպություններ

Դուստր կազմակերպությունները հմբի կողմից վերահսկվող ընկերություններ են: Խումբը վերահսկողություն ունի կազմակերպության նկատմամբ, երբ այդ կազմակերպությունում իր ներգրավվածության արդյունքում այն ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և կազմակերպության նկատմամբ իր իշխանության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն: Դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները ներառվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում՝ վերահսկումը սկսելու պահից մինչև վերահսկման դադարեցումը: Անհրաժեշտության դեպքում դուստր կազմակերպությունների կողմից կիրառվող հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղականությունում կատարվում են փոփոխություններ՝ հմբի կողմից ընդունված բաղաբաղականության հետ համապատասխանություն ապահովելու նպատակով: Դուստր կազմակերպությունում չվերահսկող բաժնեմասերին բաժին ընկնող վնասը վերագրվում է չվերահսկող բաժնեմասերին, նույնիսկ եթե դրա արդյունքում չվերահսկող բաժնեմասերի մնացորդը դառնում է բացասական:

(ii) Համախմբման ընթացքում բացառվող գործառնություններ

Ներխմբային հաշվարկների մնացորդները և գործառնությունները, ինչպես նաև ներխմբային գործառնություններից առաջացող ցանկացած չիրացված եկամուտները և ծախսերը բացառվում են: Բաժնային մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտների հետ իրականացվող գործառնություններից առաջացող չիրացված եկամուտը բացառվում է ներդրման դիմաց հմբի կողմից ներդրման օբյեկտում ունեցած մասնակցության չափով: Չիրացված վնասը բացառվում է նույն կերպ ինչ որ և չիրացված եկամուտը՝ միայն արժեզրկման հայտանիշ չհանդիսանալու չափով:

(բ) Հասույթ

Հաճախորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող հմբի հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 5(դ)-ում:

(գ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախս

Խմբի ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային եկամուտը,
- տոկոսային ծախսը,
- դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի գծով զեղչի ծախսագրումը,
- փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով,
- ֆինանսական ծախսերում ներառված վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսային ծախսերը:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը ճանաչվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար զնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված

չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը դադարում է պարտքային առումով արժեզրկված լինելուց, հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հիմունքով:

(դ) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ կորուստը իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների և վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով: Արտարժույթի վերափոխարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(ե) Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց զեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել կարճաժամկետ դրամական պարգևավճարների տեսքով, եթե հսումբն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես անցյալ ծառայության արդյունք և կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(զ) Շահութահարկ

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված հոդվածներին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել կամ ստանալ տարվա հարկվող եկամտի կամ վնասի գծով՝ կիրառելով հարկի այն դրույքաչափերը, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում:

- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման հետ կապված այն գործարքում, որը չի հանդիսանում բիզնեսի միավորում և որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա,

- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք վերաբերում են դուստր կազմակերպություններում, ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում կատարվող ներդրումներին, այնքանով որքանով հստակ կարող է վերահսկել ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամկետները, և հավանական է, որ դրանք չեն հակադարձվի մոտ ապագայում, և
- այն հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են գույքի սկզբնական ճանաչման արդյունքում:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ հստակ ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթի գումարը որոշվում է հակադարձման ենթակա համապատասխան հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումների մասով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է հմբի առանձին դուստր կազմակերպությունների գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Զճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այնքանով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել այդ ակտիվները:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքաչափերը, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով հստակ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալվում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե հստակ տվյալ պահին ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրազործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվները և հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվներ զուտ հիմունքով, կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները:

(է) Պաշարներ

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է «առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք» սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, արտադրության կամ վերամշակման ծախսումները և պաշարները ներկայիս վայր և առկա վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները: Արտադրված պաշարների և անավարտ արտադրանքի դեպքում սկզբնական արժեքը ներառում է արտադրական վերադիր ծախսումների համապատասխան մասը՝ հիմք ընդունելով արտադրական նորմատիվային հզորությունը:

Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ գնահատված ծախսումները:

(ը) Հիմնական միջոցներ**(i) Ճանաչում և չափում**

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռքբերմանն ուղղակի վերագրելի ծախսումները: Սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի արժեքը, ուղղակի աշխատուժի գծով ծախսումները, ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ծախսումները, տեղանքի վերականգնման ծախսումները, ինչպես նաև կապիտալացված փոխառության ծախսումները: Ձեռք բերված համակարգչային ծրագիրը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մաս, կապիտալացվում է որպես սարքավորման մաս:

Եթե հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղադրիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված օգուտը և վնասը որոշվում է համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ/Այլ ծախս» հոդվածում շահույթում կամ վնասում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ հումք կիոսեն այդ ծախսումների հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման համար պատրաստ լինելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման համար պատրաստ լինելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Վարձակալված ակտիվների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է վարձակալության ժամկետից և ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հայտնի է, որ հումքը ձեռք կբերի ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի վերջում: Հոդատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են հիմնական միջոցների խոշոր բաղկացուցիչների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն հաշվետու և համադրելի ժամանակաշրջանների համար.

– շենքեր	40 տարի
– ցանցային ենթակառուցվածք	5-25 տարի
– սարքավորումներ	1-10 տարի
– փոխադրամիջոցներ	5 տարի
– տնտեսական միջոցներ	1-5 տարի

- վարձակալված հիմնական միջոցների բարելավումներ	վարձակալության ժամկետից և 20 տարի ժամկետից նվազագույնը

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(թ) Ոչ նյութական ակտիվներ

(i) Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետով ոչ նյութական ակտիվներ

Ռադիոհաճախականության օգտագործման համար վճարվող կանխավճարները դասակարգվում են որպես անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներ: Այս ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և տարեկան կտրվածքով վերանայվում են արժեզրկման հայտանիշների համար:

(ii) Այլ ոչ նյութական ակտիվներ

Խմբի կողմից ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(iii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ ավելացնում են այն առանձին ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ խմբի ներսում ստեղծված գույքի և ֆիրմային անվանումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iv) Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի գծով՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում վերջինիս օգտագործման համար պիտանի դառնալու ամսաթվից, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- լիցենզիաներ և ապրանքային նշաններ	1-16 տարի
- բիլինգային համակարգ	10 տարի
- այլ համակարգչային ծրագրեր	1-10 տարի
- հաճախորդների բազա	8 տարի
- տարողունակության ՕԱԻ	5-15 տարի

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(ժ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ճանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրային դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնավորման ժամանակ: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ խումբը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրային դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հոդվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ չպարունակող առևտրային դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

(ii) Պասակարգում և հետագա չափում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ պարտքային գործիքներում ներդրումների համար, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ բաժնային գործիքներում ներդրումների համար, կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հսկման փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում փոփոխության ազդեցությունը կրող բոլոր ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքում ներդրումը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն դասակարգվում որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող, ինչպես ներկայացված է վերը, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Սկզբնական ճանաչման պահին հսկման կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այնպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական ակտիվներ. Բիզնես մոդելի գնահատում

Հսկման պարտադրյալ մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը

կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված բաղաբաղանդությունը և նպատակները և այդ բաղաբաղանդության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ դրամական միջոցների ակնկալվող արտահոսքին, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում խմբի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում ֆինանսական ակտիվների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալվածքները:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապաճանաչման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար, և խումբը շարունակում է ճանաչել այդ ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրային նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով՝ չափույթի կամ վնասի միջոցով:

Ֆինանսական ակտիվներ. Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև չափույթի մարժայից:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, խումբը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դեպքում գնահատվում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս խումբը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը կամ ժամկետները,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են խմբի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ֆինանսական ակտիվ):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե կանխավճարի գումարն ըստ էության իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ լրացուցիչ փոխհատուցում:

Ֆինանսական ակտիվներ. Դետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և կորուստը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և կորուստը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտ կամ կորուստ նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, բանկային օվերդրաֆտները և առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, հսումքը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Խումբը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանության (օրինակ՝ փոխարկման պայմանի ներառում):

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը: Այս դեպքում, Խումբը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումից առաջացող գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ կորուստ՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես վերաբանակցված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական հոսքերի ներկա արժեք, որոնք զեղչվում են ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված

Ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխանակումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչմանը, Խումբը կիրառում է այն հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման, այսինքն, Խումբը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխանակման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտում շահույթում կամ վնասում՝ փոփոխության (կամ փոխանակման) ամսաթվի դրությամբ:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ բանկերի կողմից ֆիքսված տոկոսադրույքների փոփոխությունները ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով բանկերն իրավունք ունեն կատարել նման փոփոխություն և Խումբը հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել վերանայված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց տուգանքի: Տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքը Խումբը հաշվառում է կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու բանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, բանակական գործոնները և որակական և բանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է ելնելով հետևյալ որակական գործոններից.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից: Եթե պարտքային գործիքների փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես մարումից օգուտի կամ կորստի մաս: Եթե պարտքային գործիքների փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը չի հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում փոփոխված պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում:

(iv) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված,

ըստ ելքային, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում հսկմանը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ ելքային, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Խումբն իրականացնում է գործարքներ, որոնց շրջանակում փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված կամ բոլոր, կամ, ըստ ելքային, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Խումբը նաև ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Տոկոսադրույքի հենանիշի բարեփոխում

Երբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության պայմանագրային դրամական հոսքերի որոշման հիմքը փոխվել է տոկոսադրույքի հենանիշի բարեփոխման արդյունքում, Խումբը թարմացրել է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ արտացոլելու համար բարեփոխմամբ պահանջվող փոփոխությունը: Պայմանագրային դրամական հոսքերի որոշման հիմքի փոփոխությունը պահանջվում է տոկոսադրույքի հենանիշային բարեփոխմամբ, եթե առկա են հետևյալ պայմանները.

- փոփոխությունն անհրաժեշտ է որպես բարեփոխումների անմիջական հետևանք, և
- պայմանագրային դրամական հոսքերի որոշման նոր հիմքը տնտեսապես համարժեք է նախորդ հիմքին /փոփոխությունից անմիջապես առաջ/:

Երբ փոփոխություններ են կատարվել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության մեջ՝ ի լրումն տոկոսադրույքի հենանիշային բարեփոխմամբ պահանջվող դրամական միջոցների պայմանագրային հոսքերի որոշման հիմքի փոփոխության, Խումբը նախ թարմացրեց ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ արտացոլելու համար բարեփոխմամբ պահանջվող փոփոխությունը: Դրանից հետո Խումբը կիրառեց հաշվապահական հաշվառման բաղաթանկությունը՝ լրացուցիչ փոփոխությունների փոփոխման համար:

(v) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացվում է զուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Խումբը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(ի) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրվող հավելյալ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալից նվազեցում՝ առանց որևէ հարկային ազդեցությունների:

(յ) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական գործիքներ և պայմանագրի գծով ակտիվներ

Խումբը ճանաչում է կորստի պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:

Խմբային հիմունքով գնահատվող առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով կորստի պահուստը միշտ չափվում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Երբ Խումբը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղի է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Խմբի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը և ապագայամետ տեղեկատվությունը:

Խումբը ենթադրում է, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ, եթե այն ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Խումբը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցում, եթե.

- հավանական չէ, որ փոխառուն ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականությունները, եթե Խումբը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (վերջինիս առկայության դեպքում), կամ
- ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն այն ակնկալվող պարտքային կորուստներն են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո հաջորդող 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից (կամ ավելի կարճ ժամկետում, եթե ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետը պակաս է 12 ամսից):

Առավելագույն ժամկետը, որը դիտարկվում է ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս, պայմանագրի առավելագույն ժամկետն է, որի ընթացքում Խումբը ենթարկվում է պարտքային ռիսկին:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները ֆինանսական գործիքի պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են: Պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (պայմանագրին համապատասխան

Խմբին հասանելիք դրամական հոսքերի և խմբի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերություն):

Ակնկալվող պարտքային կորուստները զեղչվում ֆինանսական ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույթով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ խումբը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, երբ տեղի են ունեցել մեկ կամ մի քանի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է՝ պարտագանցումը կամ ավելի քան 90 օր ժամկետանց դառնալը,
- խմբի կողմից փոխառության կամ փոխառվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը խումբն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ հաճախորդը կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, երբ խումբը չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ դրա մի մասը փոխհատուցելու հիմնավոր ակնկալիք: Խումբը չի ակնկալում դուրսգրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված խմբի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Խմբի ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում են ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Գույքի և օգտակար ծառայության անսահմանափակ ժամկետ ունեցող կամ շահագործման համար դեռ ոչ պիտանի ոչ նյութական ակտիվների համար փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է յուրաքանչյուր տարի նույն ժամանակ:

Արժեզրկման ստուգման նպատակով ակտիվները, որոնց արժեզրկումը հնարավոր չէ գնահատել անհատական հիմունքով, խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք շարունակական օգտագործման արդյունքում առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից կամ դրամաստեղծ միավորից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր:

Գույքի և արժեզրկման ստուգման նպատակով՝ դրամաստեղծ միավորները, որոնց բաշխվել է գույքի, միավորվում են այնպես, որպեսզի արժեզրկման ստուգման մակարդակն արտացոլի այն նվազագույն մակարդակը, որում ներքին կառավարման նպատակներով գույքի ընթացվում է մոնիտորինգի: Բիզնեսի միավորման արդյունքում ձեռքբերված գույքի ընթացվում է դրամաստեղծ միավորների այն խմբերին, որոնք ակնկալվում է, որ օգուտներ կստանան բիզնեսի միավորման սիներգիաներից:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը՝ օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղջվում են մինչև վերջիններիս ներկա արժեքը՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղջման այն դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի տվյալ շուկայի ներկա գնահատականը և այդ ակտիվին կամ դրամաստեղծ միավորին բնորոշ ռիսկերը: Արժեգրկումից կորուստ ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարը:

Արժեգրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորների գծով ճանաչված արժեգրկումից կորուստը բաշխվում է այնպես, որ նախ նվազեցվի դրամաստեղծ միավորին (կամ դրամաստեղծ միավորների խմբին) բաշխված գույքի հաշվեկշռային արժեքը և, այնուհետև, այդ դրամաստեղծ միավորի (դրամաստեղծ միավորների խմբի) կազմի մեջ մտնող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները՝ համամասնորեն:

Գույքի գծով արժեգրկումից կորուստը չի հակադարձվում: Այլ ակտիվների հետ կապված նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեգրկումից կորուստը գնահատվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, պարզելու համար, թե արդյոք գոյություն ունի որևէ հայտանիշ ըստ որի արժեգրկումից կորուստը նվազել է կամ այլևս գոյություն չունի: Արժեգրկումից կորուստը հակադարձվում է այն դեպքում, եթե տեղի է ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեգրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այնքանով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե այդ ակտիվի գծով արժեգրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

(ի) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ հսկմամբ՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջելով հարկումից առաջ այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում փողի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Չեղչի ծախսագրումը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

Տեղանքի վերականգնում

Կիրառելի օրենսդրական պահանջների համաձայն՝ տեղադրված ցանցային հարմարանքների համար վարձակալված տարածքի վերականգնման գծով պահուստը ճանաչվում է հարմարանքների տեղադրման պահին:

(ծ) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում հսկմամբ գնահատում է, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը:

հսկմամբ՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի մեկնարկին կամ փոփոխության դեպքում հսկմամբ վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչին՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը: հսկմամբ ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության

մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ հմբին չի փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ հսումբը կիրագործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ զեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ հմբի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, հսումբը որպես զեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

հսումբը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե հսումբը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե հսումբը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե հսումբը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների հմբի գնահատականի փոփոխություն, եթե հսումբը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Խուլմբը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները և վարձակալության գծով պարտավորությունները ցածրարժեք ակտիվների վարձակալության համար:

Խուլմբը՝ որպես վարձատու

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի մեկնարկին կամ փոփոխության դեպքում Խուլմբը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչին՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Երբ Խուլմբը հանդես է գալիս որպես վարձատու, վարձակալության սկզբում այն որոշում է, թե արդյոք վարձակալությունը հանդիսանում է ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն:

Վարձակալությունը դասակարգելիս Խուլմբը գնահատում է, թե արդյոք վարձակալության շրջանակում փոխանցվում են հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Եթե ռիսկերն ու հատույցները փոխանցվում են, վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, այլապես՝ որպես գործառնական վարձակալություն: Որպես այս գնահատման մաս, Խուլմբը դիտարկում է որոշակի ցուցանիշներ, մասնավորապես, արդյոք վարձակալության ժամկետը ներառում է ակտիվի տնտեսական ծառայության մեծ մասը:

Երբ Խուլմբը հանդես է գալիս որպես միջանկյալ վարձատու, այն առանձին է հաշվառում վարձակալության հիմնական պայմանագրում և ենթավարձակալությունում իր մասնաբաժինները: Խուլմբը ենթավարձակալությունը դասակարգում է հիմք ընդունելով վարձակալության հիմնական պայմանագրից առաջացող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը, այլ ոչ՝ հիմքում ընկած ակտիվը: Եթե վարձակալության հիմնական պայմանագիրն իրենից ներկայացնում է կարճաժամկետ վարձակալություն, որի նկատմամբ Խուլմբը կիրառվում է վերը նշված ազատումը, ենթավարձակալությունը դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն:

Եթե պայմանավորվածությունը պարունակում է վարձակալության և ոչ վարձակալության բաղադրիչներ, Խուլմբը հատուցումը պայմանագրի բաղադրիչների միջև բաշխելու համար կիրառում է ՖՅՄՍ 15:

Գործառնական վարձակալությունից ստացված վարձավճարները Խուլմբը ճանաչում է որպես եկամուտ գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում՝ որպես «այլ հասույթ»՝ հոդվածի մաս:

(կ) Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Խմբի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեությունում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթ և կրել ծախսեր, ներառյալ Խմբի այլ բաղադրիչների հետ գործառնություններից հասույթը և ծախսերը: Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր որոշում կայացնողի կողմից, սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Խուլմբը հանդիսանում է մեկ գործառնական սեզմենտ:

28. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2025թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը:

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս խումբը ժամկետից շուտ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

Փոխանակելիության բացակայություն (ՀՀՄՍ 21-ի փոփոխություն)

2023 թվականի օգոստոսի 15-ին ՀՀՄՍ-ն հրապարակեց «Փոխանակելիության բացակայություն»-ը, որով փոփոխվեց ՀՀՄՍ 21 «Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը» (Փոփոխություններ): Փոփոխություններն առաջացել են ՀՀՄՍ Մեկնաբանությունների կոմիտե ներկայացված դիմումի հետևանքով՝ կապված փոխարժեքի որոշման հետ, երբ առկա է փոխանակման հնարավորության երկարատև բացակայություն: Նախքան փոփոխությունները ՀՀՄՍ 21-ը չէր ներառում հստակ պահանջներ փոխարժեքի որոշման համար, երբ արժույթը փոխարկելի չէր այլ արժույթի, ինչը գործնականում հանգեցրեց տարածայնությունների: Կոմիտեն առաջարկեց, որպեսզի ՀՀՄՍ խորհուրդը մշակի ՀՀՄՍ 21-ի նեղ շրջանակի փոփոխություններ՝ այս խնդիրը լուծելու համար: Հետագա բնարկումներից հետո ՀՀՄՍ խորհուրդը 2021 թվականի ապրիլին հրապարակեց ՀՀՄՍ 21-ի առաջարկվող փոփոխությունների նախագիծը, իսկ վերջնական փոփոխությունները հրապարակվեցին 2023 թվականի օգոստոսին: Փոփոխությունները պահանջում են գնահատել, թե երբ է արժույթը փոխանակելի այլ արժույթի հետ, և երբ՝ ոչ: Փոփոխությունների համաձայն կազմակերպությունը պետք է գնահատի սփոթ փոխարժեքը, եթե այն եզրակացնում է, որ արժույթը փոխանակելի չէ այլ արժույթի հետ:

Հետևյալ փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2026 թվականի հունվարի 1-ից սկսած ժամանակաշրջանի համար:

Փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման մեջ (ՀՀՄՍ 9-ի և ՀՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ)

Ի պատասխան ՀՀՄՍ-ների մեկնաբանությունների կոմիտեին ուղղված հարցերին և իրագործումից հետո ՀՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքների» դասակարգման և չափման պահանջների իրականացված վերանայումից բխող հարցերին՝ 2024 թվականի մայիսին ՀՀՄՍ-ն հրապարակեց ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման մեջ կատարված փոփոխությունները: Փոփոխությունները փոխում են ՀՀՄՍ 9-ի և ՀՀՄՍ 7-ի հետևյալ պահանջները:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչում

Էլեկտրոնային փոխանցումների միջոցով մարված ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչում:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում

- տոկոսային տարրեր հասարակ վարկային պայմանագրում (մայր գումարի վճարումներ և տոկոսների գնահատում - «SPPI թեստ»)
- Պայմանագրային պայմաններ, որոնք փոխում են պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ չափը
- Առանց ետընթացության իրավունքի ֆինանսական ակտիվներ գործառույթներով
- Ներդրումներ պայմանագրային կապակցված գործիքներում:

Բազահաշույններ

- Ներդրումներ բաժնային գործիքներում, որոնք չափվում են իրական արժեքով այլ համապարփակ եկամտի միջոցով:
- Պայմանագրային պայմաններ, որոնք կարող են փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետը կամ գումարը:

Փոփոխությունները կարող են էական ազդեցություն ունենալ այն հարցի վրա, թե ինչպես են կազմակերպությունները հաշվառում ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը և ինչպես են դասակարգվում ֆինանսական ակտիվները: Փոփոխությունները թույլ են տալիս

կազմակերպությանը վաղաժամկետ ընդունել միայն ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և հարակից բացահայտումների հետ կապված փոփոխությունները և կիրառել մնացած փոփոխությունները ավելի ուշ: Սա հատկապես օգտակար կլինի այն կազմակերպությունների համար, որոնք ցանկանում են վաղաժամկետ ընդունել փոփոխություններն այնպիսի ֆինանսական գործիքների համար, որոնք ունեն ESG (բնապահպանական, սոցիալական և կառավարման) կամ նմանատիպ բնութագրեր:

ՖՀՄՍ հաշվապահական ստանդարտների տարեկան բարելավումներ

Տարեկան բարելավումները սահմանափակվում են փոփոխություններով, որոնք կա՛մ հստակեցնում են ՖՀՄՍ ստանդարտի ձևակերպումները, կա՛մ ուղղում են համեմատաբար աննշան անցանկալի հետևանքները, բացթողումները կամ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջների միջև հակասությունները: Առաջարկվող բարելավումներն ամփոփված են մեկ փաստաթղթում: Տարեկան բարելավումների այս ցիկլը վերաբերում է հետևյալին.

- Հեջային հաշվառում առաջին անգամ որդեգրողի կողմից (Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 1-ում՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների առաջին անգամ որդեգրում)
- Իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև հետաձգված տարբերության բացահայտում (Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 7-ի իրականացման ուղեցույցում)
- Շահույթ կամ վնաս ապաճանաչման արդյունքում (ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ)
- Ներածություն և վարկային ռիսկի բացահայտում (Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 7-ի իրականացման ուղեցույցում)
- Վարձակալության գծով պարտավորությունների ապաճանաչում (ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխություններ)
- Գործարքի գին (ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխություններ)
- «Փաստացի գործակալի» սահմանում (ՖՀՄՍ 10-ի փոփոխություններ)
- Ծախսերի մեթոդ (ՀՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ):

Վերջնական փոփոխությունները հրապարակվել են 2024 թվականի հուլիսին:

ՖՀՄՍ 18 Ներկայացում և բացահայտում ֆինանսական հաշվետվություններում

«Ներկայացում և բացահայտում ֆինանսական հաշվետվություններում» ՖՀՄՍ 18-ը փոխարինում է «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ին և պարտադիր բնույթ է կրում 2027 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ 18-ը, որը հրապարակվել է ՀՀՄՍ-ի կողմից 2024 թվականի ապրիլի 9-ին, սահմանում է զգալի նոր պահանջներ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման համար՝ կենտրոնանալով հետևյալի վրա.

- Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունը, ներառյալ պահանջները պարտադիր ենթագումարների համար, որոնք պետք է ներկայացվեն: ՖՀՄՍ 18-ը ներկայացնում է պահանջներ եկամուտների և ծախսերի հոդվածների համար, որոնք պետք է դասակարգվեն ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հինգ կատեգորիաներից մեկում: Այս դասակարգման արդյունքում ներկայացվում են որոշակի ենթագումարներ, օրինակ՝ գործառնական կատեգորիայի բոլոր եկամուտների և ծախսերի հոդվածների հանրագումարը, ներառյալ «գործառնական շահույթի կամ վնասի» նոր պարտադիր ենթագումարը:
- Տեղեկատվության համախմբում և տարանջատում, ներառյալ ընդհանուր սկզբունքների ներդրումը, թե ինչպես պետք է տեղեկատվությունը համախմբվի և տարանջատվի ֆինանսական հաշվետվություններում:
- Ղեկավարության կողմից սահմանված կատարողականի չափորոշիչներին (MPM) առնչվող բացահայտումներ, որոնք ֆինանսական կատարողականի չափումներ են՝ հիմնված ՖՀՄՍ-ներով պահանջվող ընդհանուր կամ ենթաընդհանուր գումարի վրա համապատասխան ճշգրտումներով (օրինակ՝ «ճշգրտված շահույթ կամ վնաս»): Կազմակերպություններից կպահանջվի բացահայտել MPM-ն իրենց ֆինանսական հաշվետվություններում, ներառյալ MPM-ի համադրումը ՖՀՄՍ-ի ստանդարտներին համապատասխան հաշվարկված մոտակա ընդհանուր կամ ենթաընդհանուր գումարի հետ: ՖՀՄՍ 18-ի նպատակն է բարելավել ընկերությունների գործունեության արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունների համեմատելիությունը և թափանցիկությունը: ՖՀՄՍ 18-ը նաև հանգեցրել է չնչին փոփոխություններին դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում:

ՖՅՄՍ 19 Դուստր ընկերություններ առանց հանրային ֆինանսական հաշվետվողականության. Բացահայտումներ

2024 թվականի մայիսի 9-ին ՀՀՄՍԽ-ը հրապարակեց ՖՅՄՍ 19-ը՝ «Դուստր ընկերություններ առանց հանրային ֆինանսական հաշվետվողականության. բացահայտումներ»։ Շահագրգիռ կողմերը դիմել էին ՀՀՄՍԽ՝ խնդրելով թույլատրել դուստր կազմակերպությանը, որը հաշվետու է իր համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ՖՅՄՍ կիրառող մայր կազմակերպության առջև, կիրառել ՖՅՄՍ-ներն իր սեփական ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտման նվազեցված պահանջներով։ Ելնելով այս դիմումից՝ ՀՀՄՍԽ-ը իր հետազոտական պորտֆելում ավելացրեց մի նախագիծ առանց հանրային ֆինանսական հաշվետվողականության դուստր ընկերությունների համար բացահայտման նվազեցված պահանջներ ապահովելու վերաբերյալ։ Նախագիծն ավարտվեց ՖՅՄՍ 19-ի թողարկմամբ, որը համապատասխան դուստր ընկերություններին թույլ է տալիս կիրառել բացահայտման նվազեցված պահանջներ՝ միաժամանակ կիրառելով ճանաչման, չափման և ներկայացման պահանջները։ Օրինակ, ՖՅՄՍ 19-ի համաձայն, կազմակերպությունը, որն ունի գործարքներ ՖՅՄՍ 2-ի /Բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարումներ/ շրջանակներում, չի կիրառի ՖՅՄՍ 2.44-52-ի բացահայտման պահանջները, որոնք շատ ընդարձակ են։ Փոխարենը, կազմակերպությունը պետք է բացահայտի միայն ՖՅՄՍ 19-ի 31-34-րդ պարագրաֆների տեղեկատվությունը, որը ներառում է բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարման պայմանավորվածությունների նկարագրությունը, բաժնետոմսերի օպցիոնների չափը և իրագործման միջին կշռված արժեքները, կազմակերպության՝ բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարման գործարքների իրական արժեքը չափելու կարգը, ինչպես նաև ՖՅՄՍ 2-ի շրջանակներում գործարքների վերաբերյալ այլ ընդհանուր տեղեկությունները։

Բացահայտման պահանջների կրճատման աստիճանը պատկերացնելու համար պետք է նշել, որ ՖՅՄՍ 2-ի՝ բացահայտման պահանջներին վերաբերող հատվածը ներկայումս պարունակում է 991 բառ, մինչդեռ ՖՅՄՍ 19-ը պարունակում է ընդամենը 250 բառ՝ կապված ՖՅՄՍ 2-ի համաձայն տեղեկատվության բացահայտման հետ։ ՖՅՄՍ 19-ի պահանջներին համապատասխանելու չափանիշները հետևյալն են.

- Կազմակերպությունը դուստր ընկերություն է հանդիսանում (ինչպես սահմանված է ՖՅՄՍ 10-ի /Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ/ Հավելված Ա-ում),
- Կազմակերպությունը չունի հանրային հաշվետվողականություն, և
- Կազմակերպությունն ունի վերջնական կամ միջանկյալ մայր ընկերություն, որը հրապարակում է հանրային օգտագործման համար հասանելի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք համապատասխանում են ՖՅՄՍ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներին։ Կազմակերպությունն ունի հանրային հաշվետվողականություն, եթե.
- նրա պարտքային կամ բաժնային գործիքները շրջանառվում են բաց շուկայում, կամ այն գտնվում է բաց շուկայում շրջանառելու համար այդպիսի գործիքներ թողարկելու գործընթացում, կամ
- այն ֆիդուցիար պարտականությունների շրջանակում պահում է ակտիվներ արտաքին կողմերի լայն խմբերի համար՝ որպես իր հիմնական գործունեություններից մեկը։

2024 թվականի հունվարի 1-ից գործող նոր ստանդարտները, մեկնաբանությունները և փոփոխությունները ազդեցություն չունեն հմքի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա։